

Humag

Časopis študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku
Ročník VI. Číslo 1 (október 2008) 14,90 SK (0,49 €)

◀Diplomy

Vzdelanie▶

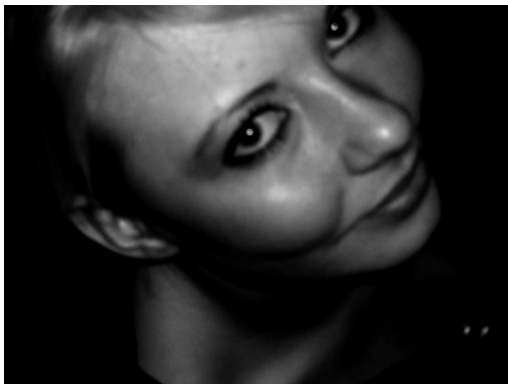
Komplexná diskreditácia školstva

Po prijatí na našu Alma mater som rada a často o sebe hovorila, že som vysokoškolák. Bola som na to hrdá! Tento fakt som brala ako istý typ prestíže. Zadosťučinenie za moju snahu a prebdené noci.

Dnes sa radšej označujem ako žurnalista. Bez ohľadu na to či chodím na vysokú školu alebo nie. Časom som pochopila, že štúdium na výške nie je nič extra. Nie je to ani cesta za vzdelaním. Je to len honba za titulom, ktorý nám na výplatnej páske v budúcom zamestnaní zaručí zvýšenie nášho ohodnotenia. Bez ohľadu na naše vedomosti či zručnosti. Bez ohľadu na to, či sa nakoniec zamestnáme v obore, ktorý sme vyštudovali.

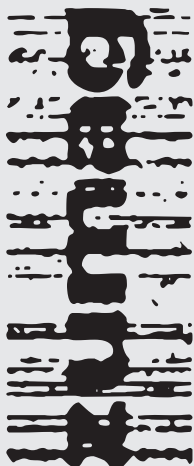
A čo zmenilo môj názor? Prečo už nie som taká hrdá, že študujem? Možno je to ľuďmi okolo mňa. Možno vyučujúcimi, ktorým sa nechce učiť. Dokonca sa im ani nechce oznámiť, že sa na prednášku nedostavia. Možno je to ľuďmi mimo našej školy, ktorí pracujú tam, kde by som raz chcela robiť ja. A robia to dobre aj bez vysokej školy a titulu. Možno je to tým, že napriek plagiátorstvu sa dá na našej škole doštudovať. Pravdaže s pridaným divadielkom vyhodenia a opätovného prijatia (viac na strane 14).

Možno ma presvedčili čísla a štatistiky, ktoré ukazujú, že vysoké školy sú už pre všetkých. Nielen pre najlepších. Ale pre každého (podrobnosti v článku Filipa Struhárika na stranách 12 - 14). Veď každý jeden študent znamená viac peňazí zo štátneho rozpočtu do školskej pokladnice. Tak prečo by sme ich neprijali čo najviac? Je to pochopiteľné, bez peňazí predsa nie je žiadna muzika (viac o hudbe na strane 18 :).

Na mieste je otázka, prečo tu ešte stále študujem. Prečo si nezbalím svojich pár sliviek a neodídem. Odpoveď je viacero. Áno, nebudeme si klamať, drží ma tu aj snaha získať titul. Som tu ale aj kvôli ľuďom, ktorí štúdium berú vážne. Kvôli ľuďom, ktorí sa snažia vytvárať skupiny nahrádzajúce nič nehovoriace hodiny. Možno ma tu drží aj časopis, ktorý držíte v rukách.

Veronika Folentová

Zumag – univerzitný časopis študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Mesačník. Číslo 1, október 2008. Ročník VI. Cena 14,90 Sk (0,49 €).

Šéfredaktorka: Veronika Folentová. **Zástupca šéfredaktorky:** Filip Struhárik. **Redaktori:** Michal Badín, Elena Bartošová, Anna Ďurišová, Mária Fábryová, Ivana Fedorková, Mirka Gerbová, Iveta Gombošová, Peter Grečo, Michal Hricko, Marcela Jankovičová, Ivana Jánošíková, Lenka Jurková, Nina Klusová, Martin Kolečák, Martin Ližičiar, Soňa Kňazková, Peter Kravčák, Marek Mačica, Veronika Matejová, Lukáš Melicher, Ľubomír Miškovič, Simona Mišunová, Eva Okoličaniová, Katarína Petříková, Mária Škvarlová, Anna Tkáčová, Jaroslav Vigh. **Grafika:** Michal Hricko. **Obálka:** Ivana Bušniaková, Filip Struhárik. **Jazyková korektúra:** Ivana Bušniaková, Katarína Pribulová, Milan Velecký.

E-mail: zumag@fphil.ku.sk.

Vydáva: Redakcia Zumagu. Tlač: Vydavateľstvo Michala Vaška, Prešov. Registračné číslo: 236/2006. ISSN: 1337 – 0790.

Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisu.

© Rozmnožovanie časti alebo celku textov, fotografií, grafov akýmkoľvek spôsobom, v slovenskom, ale aj v inom jazyku je bez písomného súhlasu redakcie zakázané.

Komplexnej akreditácie sa nemusíme báť

„Som presvedčený, že Katolíckej univerzite bude aj po komplexnej akreditácii udelená možnosť habilitácie“, povedal počas svojho príhovoru minister školstva, Ján Míkola. Reagoval tak na správy, ktoré sa objavili koncom leta v slovenskej tlači a rádiách. Média priniesli informácie o „zvláštnom“ udeľovaní titulov na Katolíckej univerzite. Išlo najmä o prípady poľských študentov a adeptov na titul docent či profesor. Slovenské médiá nadviazali v správach na informácie, ktoré priniesol poľský denník Dzienik.

Minister Míkola prezentoval svoje presvedčenie počas príhovoru na slávnostnom otvorení nového akademického roku. Súčasťou programu bola aj inaugurácia rektora KU Tadeusza Zasępa. Uskutočnila sa počas svätej omše v Kostole sv. rodiny v Rybárpoli. Bohoslužbu celebraval Veľký kancelár Katolíckej univerzity a košický arcibiskup mons. Alojz Tkáč. Počas nej odovzdal novému rektorovi rektorskú retaz. Po dekorovaní predniesol Zasępa prisahu vernosti, čím bol akt ukončený.

Tkáč vo svojej kázni okrem iného vyzval študentov, pedagógov aj vedenie univerzity, aby sa snažili vytvárať jednotné spoločenstvo. Na omši sa zúčastnili mnohí slovenskí aj poľskí kňazi a zástupcovia akademickej obce.

Andrea Šálková, foto: <http://www.t2.sk>

Virtuálna knižnica na FF KU

Zdrojové centrum FF KU prišlo od októbra tohto roku s prevratnou novinkou. Medzinárodné vydavateľstvo Wiley-Blackwell sprístupnilo fakulte skúšobný program ku kolekcií elektronických kníh. Internetová stránka spoločnosti v anglickom jazyku zahŕňa široké spektrum zahraničných titulov a cudzojazyčnej literatúry. Virtuálna knižnica má viac ako šesťtisíc knižných publikácií. Prístup k sťahovaniu dát je neobmedzený a študenti si môžu stiahnuť materiály na osobnú výskumnú potrebu. Riaditeľka Zdrojového centra Iveta Zmeková však upozorňuje: „Študent si nemôže stiahnuť celú knižnicu, iba určité podklady k práci, aby nedošlo k bromažnému sťahovaniu dát.“ Voľný prístup platí do konca októbra. Ak sa internetové sťahovanie u študentov v priebehu mesiaca osvedčí, fakulta plánuje zakúpiť ďalšie databázy a rozšíriť tým kolekciu aj o časopisy. Podrobnejšie informácie, ako aj možnosť jednoduchého sťahovania materiálov v pohodlí vášho domova, nájdete na stránke Filozofickej fakulty v sekcii Zdrojové centrum.

Anna Ďurišová, foto: autorka

Kresliť srdcom

Spontánna a úprimná reakcia na spoločenský problém. Výkres a pastelky. Hravosť a farebnosť... Deti.

Práve tie sa podpísali pod stovky kresieb, ktorými vyvrcholila Výtvarná súťaž, konajúca sa počas svetového kongresu Rodina a média.

Za ich dielkami sa, okrem iného, skrýva i veľký kus umenia, nápaditosť a čas. Detskú tvorivosť ocenil a ohodnotil Jozef Zentko, ktorý pôsobí na Katedre výtvarného umenia a popri svojej práci sa zaoberá arteterapiou (druh psychoterapie využívajúci aktívnu činnosť pacientov v rozličných druhoch umenia - pozn. red.). Snažil sa pochopiť a vžiť sa do čítania najmenších. Výtvarno-spoločenské spracovanie témy Rodina a média očami detí prostredníctvom ich prejavu dokáže človeka nasmerovať k hlbšej predstave vnímania médií. Tie so životom dieťaťa bezprostredne súvisia. Jozef Zentko sa nesnažil hľadať technicky najkrajšie a najlepšie práce, ale ich hlbšiu výpovednú hodnotu, nielen tú, ktorá je podmienená talentom. Ten nemá každé dieťa. Všetky deti však majú svoj pohľad na problematiku, ktorú nám v dielach predstavili. Z tej svojej perspektívy. A zo srdca. Kto chce nazrieť do ich sveta, môže ho vidieť na prízemí FF.

Iveta Gombošová, foto: Veronika Folentová

Čo očakávate od univerzitného časopisu Zumag?

Anton Lauček

Katedra slovenského jazyka a literatúry, FF KU

„Ak sa podarí získať prispievateľov aj z ostatných fakúlt, myslím, že sa univerzita môže komplexnejšie prezentovať. Nebude len jedno zrkadlo, bude ich viac. Noví ľudia znamenajú často nové originálne pohľady. A samozrejme s originalitou by mala rásť atraktivita a príťažlivosť textov a rozšírenie čitateľskej obce.“

Albert Kulla

Katedra žurnalistiky, FF KU

„Popri základných informáciách z fakúlt očakávam aj nejakú investigatívu. Nemyslím tým prepis zo zasadnutia senátu, ale jednoducho poukázať na veci, ktoré nie sú celkom "kóšer". Ide o dosť tenký ľad, ale veľa šťastia!“

Stanislav Košč

Prorektor pre zahraničné vzťahy a mobilitu

„Očakávam, že časopis dokáže v univerzitnom priestore vytvoriť to, čo veľké časopisy robí "veľkými" - sieť vyslaných redaktorov a prispievateľov všade tam, kde sa niečo deje, rýchlu a presnú informáciu, a to nielen o tom, čo sa stalo, ale i o tom, čo sa chystá.“

UPaC - Všetci vieme, že to tu máme, no čo to vlastne je?

Univerzitné pastoračné centrum Jána Vojaššáka vzniklo 1. novembra 2002 a bolo zriadené pre duchovnú starostlivosť o študentov, pedagógov a zamestnancov. Ide o spoločenstvo kňazov a laikov, ktorí sa rôznymi prostriedkami snažia budovať širšie spoločenstvo na Katolíckej univerzite.

Jedným zo správcov takmer šesťročného UPaC-u je aj kaplán Jozef Žvanda. Práve on prezradil, že jeho veľkou túžbou a rovnako aj jeho spolupracovníkov, je dať čo najväčší priestor študentom a pedagógom: „Otvárame sa pre spoluprácu a dávame im možnosť priamo sa angažovať aj v našom UPaC“. Zaujímavosťou sa tak môžu podieľať na tvorbe programov duchovného, kultúrneho, spoločenského, či športového charakteru. O tie rozhodne nie je núdza, stačí len

spomenúť pravidelnú mládežnícku svätú omšu v pondelok (odporúčam pravidelne navštevovať, strážne veľa sa tam nasmejete :), ale aj naučíte). Ponuky však prichádzajú každý deň a stačí si len vybrať: chcete duchovne poohriať, nech sa páči: Škola rodiny, Škola duchovného života, spoločenstvá, víkendovky, animátorske školy. Chýba vám šport: aktivity v telocvični, turistika. Ste lační po kultúre: spoločenské podujatia, oldies párty, sedliacke veselice, filmotéka.

Pritiahnuť študentov nie je vždy ľahké, ide o neustály proces hľadania spôsobov a ciest k mladým. Priestory UPaC mnohokrát zivujú prázdnotou, čo je určite škoda, pretože ako tvrdí otec Žvanda: „Ide o miesto, kde si študenti môžu oddýchnuť, načerpať sil, zabaviť sa, niečo si prečítať,“ a dodáva: „určite nám ale nejde o kvantitu, ale o kvalitu.“

Niektorí študenti, hlavne noví, mávajú obavy zbehnúť niekoľko schodíkov nižšie a na vlastnej koži spoznať UPaC. Otec Žvanda nachádza pochopenie, keď vysvetľuje: „Sami možno pochádzajú z rozličných prostredí, kde sa už viera nežije. Sú často aj pod vplyvom masmédií, ktoré nie vždy pozitívne podávajú pohľad na cirkev. Môžu mať predsudky aj voči samotným kňazom. Samozrejme, že v neposlednej miere často aj my kňazi, či laici v cirkvi, sme si na vine, že sa nás mladí ľudia akoby obávali. Sú voči nám obozretní. Verím, že môžu mať isté obavy, predsudky.

Platí však, čo nepoznáme, po tom netužime. Preto stojí za to nahliaďnúť, nakuknúť aspoň na jednu akciu, podujatie, prísť sem. Každý je tu vítaný a možno snanou, ale aj mojich kolegov, a všetkých spolupracovníkov je, aby toto centrum bolo centrom prijatia. Aby to bol taký druhý domov, kde sa môže zachytiť študent, ktorému môžeme byť nápomocní v službe v akejkoľvek forme. UPaC je tu pre všetkých. Je na nich, aby prišli sem a ponúkli sa, aby sme mohli vhodným spôsobom prežiť tento čas strávený na univerzitnej pôde.“

Tak teda, pridte a nečakajte, kým vám iní budú rozprávať o zážitkoch v UPaC. Vstup je predsa zdarma a neobmedzený :)

Mária Fábrýová, foto: upac.ku.sk

LASEROVÁ
SVETELNÁ
SHOW

HEX

*****
PREKVAPENIE

*****
JN BLUES BND

MULTIGENRE
DEAJAYS

DM
PROMOTION

NNP

Beania Party 2008

[HIMA.3KU.LACIA]

18.11.2008 (utorok) O 19:30 HALA KONIAREN

Most k rodine

Pod záštitou ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny Viery Tomanovej, predsedu Žilinského samosprávneho kraja a primátora mesta Dolný Kubín sa uskutočnila konferencia pod názvom Most k rodine. V mestskom kultúrnom stredisku v Dolnom Kubíne sa 7. októbra zišli odborníci z oblasti psychológie, psychiatrie, sociálnej práce, pediatrie a nadácie Úsmev ako dar. Obsahom stretnutia bolo oboznámiť širokú verejnosť pozostávajúcu zo študentov sociálnej práce a iných odborov, pedagógov a ďalších predstaviteľov laickej i odbornej obce, so súčasnou problémovou situáciou rodín na Slovensku. Konferencia sa zaoberala závislosťami, klesajúcou krivkou pôrodnosti, náhradnou rodinnou starostlivosťou, ale aj príčinami problémového správania u detí alebo pomocou ženám v krízových životných situáciách. Jednou z odborných prednášajúcich bola Markéta Rusnáková, vedúca katedry Sociálnej práce na pedagogickej fakulte KÚ. Predstavila sa s príspevkom na tému Rola ženy, matky, zamestnankyne. Poukazovala najmä na význam materských centier a úlohu ženy 21. storočia.

Kristína Račková, Miriama Gerbová

Divadlo s troškou poézie

Poézia, herecký talent i dávka odvahy sa spojili v symbiózu pri založení nového divadelného súboru pod hlavičkou Katedry slovenského jazyka a literatúry. Anima – Divadlo poézie, sa sformovalo s príchodom tohto akademického roka z iniciatívy študentky druhého ročníka v odbore Slovenský jazyk a Náuka o spoločnosti.

Sidónia Semanová sa umeleckému prednesu a poézii venuje už 12 rokov. „*Keď som pred rokom prišla na univerzitu, chýbala mi tu aktivita podobného typu*“, prezrádza. Po vypracovaní projektu a jeho schválení dekanou fakulty vznikol súbor, v ktorom dnes svoje herecké schopnosti uplatňujú štyria chlapci a osem dievčat.

A ako to vyzerá, keď sa spojí divadlo s poéziou? „*Divadlo poézie spočíva v tom, že sa v ňom spájajú určité obrazy. Nepoužívajú sa rekvizity ako v klasickom divadle. Dôležité je hovorené slovo. Naň sa kladie najväčší dôraz*“, hovorí zakladateľka súboru.

V polovici novembra čaká na milovníkov tohto umenia prekvapenie v podobe nového predstavenia. Jeho realizácia vznikla v spolupráci so Súkromnou základnou umeleckou školou z Michaloviec. Hoci

možno súbor titulovať prívlastkom „mladý“, súčasné herecké obsadenie je z jeho fungovania nadšené.

„*Stretávame sa pomerne krátku dobu a uvidíme, aké budú odozvy. Rozhodujúce je publikum, či sa to bude jemu páčiť*“, dodáva.

Záujemcom, ktorí chcú privoňať básnickému umeniu a prepojiť ho s doskami, ktoré znamenajú svet, sú dvere otvorené každý pondelok a stredu o pol ôsmej večer v bloku A.

Anna Ďurišová, foto: autorka

Beania v novom šate

Mesiac november ponúka študentom Katolíckej univerzity pestrú paletu udalostí. Jedným z lákadiel je v poradí tretí ročník akcie, ktorá pôvodne jednoslovné označenie oživila prídavkom. Beania Party 2008 – zábava, ktorá prepukne presne 18. novembra o pol ôsmej večer v Mestskej basketbalovej hale (Koniareň) v Ružomberku. Novovzniknuté pomenovanie ozrejnila spoluorganizátorka podujatia Ivana Mencilová: „*Názov má naznačovať a približovať charakter celej akcie, čiže celkové smerovanie a program s tým spojený*“. Podujatie, organizované Občianskym združením NNP

a agentúrou DM – Promotion, za finančnej podpory Katolíckej univerzity, je už tradične venované študentom prvých ročníkov. Táto udalosť je však opäť v čomsi výnimočná. Aby beania nabrala univerzitný charakter, tri fakulty sídlia v Ružomberku spojili svoje sily a preto majú dvere otvorené poslucháčmi všetkých fakúlt. Scenár utorkového večera pozostáva z vystúpenia slovenskej skupiny Hex, bluesovú atmosféru navodí kapela JN Blues BND z Martina a hudobné umenie predvedú aj viacerí multižánroví didžeji. Okrem bohatého programu bude v dispozícii bufet, prekvapenie

v podobe darčiekov, no chýbať by nemala ani svetelná laserová šou.

Mapa k miestu konania je nakreslená na vstupenkách. Ich predpredaj sa realizuje na jednotlivých fakultách a internátoch univerzity, v bare H2O, v klube Relax, ale tiež v kaviarni Unicafe v bloku F. Beania sa stala akousi súčasťou začiatku akademického roka. Pozitívna odozva z radov študentov sa podpísala pod jasné vízie organizátorov: „*V ďalšej podobnej realizácii plánujeme pokračovať aj v nasledujúcich rokoch*“, dodala spoluorganizátorka.

Anna Ďurišová, foto: Peter Pintér, Dušan Marcinko

Čo očakávate od univerzitného časopisu Zumag?

Pavol Lajčiak

Katedra informatiky, PF KU

„Keďže sme na Katolíckej univerzite, nemala by tam chýbať duchovná rubrika, ktorá by mohla vzniknúť v spolupráci s UPC. Myslím, že časopis by mal byť zrkadlením života celej univerzity, a to nie iba života viditeľného, ale aj toho neviditeľného. V duchu slov Malého princa, „Dobre vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné...“. Časopis by nemal ostať iba informačným, ale mal by byť aj formačným.“

Igor Černák

vedúci katedry informatiky, PF KU

„Bolo by určite zaujímavé, najst priestor na zaujímavosti z vedy a techniky.“

Zameranie by mohlo byť zúžené na oblasť informatiky, mobilnej a multimediálnej komunikácie.“

Juraj Holdoš

Katedra psychológie, FF KU

„Očakávam aktuálne spravodajstvo zo všetkých fakúlt aj rektorátu, kvalitné rozhovory, profile zaujímavých ľudí z univerzity. Celkom vtipná by bola rubrika učiteľské perly, pozvánky na najlepšie akcie a možno aj reportáže z tých akcií.“

Veni Sancte

„Križ a Duch Svätý, to sú dve cesty pre náš život,“ povedal na úvod slávnostného Veni Sancte Teologickej fakulty rektor Seminárneho kostola sv. Antona Paduánskeho, František Katriňák. Použil pri tom slová svätého otca Benedikta XVI. V sobotu 4. októbra 2008, pri tejto slávnostnej príležitosti vo svojom príhovore košický arcibiskup, metropola a Veľký kancelár Katolíckej univerzity mons. Alojz Tkáč, apeloval na laikov, aby si dobre plnili svoje povinnosti. Zhrnul ich do štyroch oblastí. A to oblasť médií, keď varoval pred ich negatívnym vplyvom. No na druhej strane vyzval ľudí na podporu katolíckych médií, ktorých úloha v spoločnosti je nezastupiteľná. Kresťanský laik by mal mať jasné postoje a názory na aktérov a subjekty občiansko-spoločenského života, ktorý je druhou oblasťou. Manželstvo, rodina a deti majú nenahraditeľné miesto v budovaní zdravej ľudskej spoločnosti. Žiadne alternatívne vzťahy v nej nemajú mať svoje miesto. Vyžaduje sa tu tiež dôvera a stotožnenie sa s náukou Katolíckej cirkvi. A nemali by sme zabúdať ani na situáciu cirkvi vo svete. Tá je žiaľ na mnohých miestach sveta neradostná, ba až kritická. A to by nás nemalo nechať ľahostajnými.

Lubomír Miškovič

Muži s vyhrnutými rukávmi

Univerzitné pastoračné centrum KU pripravilo pre študentov Dva týždne s donom Boscom. Program odštartovala 6. októbra mládežnícka svätá omša v kostole v Rybárpoli. Svojou účasťou ju obohatil Milan Fulla, člen saleziánskej komunity v Žiline. Vo svojej kázni, neúnavnej a energickej, sa študentom prihovoral rečou človeka, ktorý dôkladne pozná problémy dnešnej mládeže. Sklbil tak bilanciu toho, čo denne zažíva a toho, čo môžeme vnímať okolo aj my, laici. Don Fulla zdôraznil potrebu integrácie mládeže vo svete a nie uzatváranie sa do seba. Tichosť a sklopené oči by mala vystriedať radosť. Zo života, z Božej lásky a z toho, že sme tu jeden pre druhého. Boh od nás predsa nežiada melanchóliu a slová „ja som v pohode“, ale chce vidieť jasné skutky. Saleziáni dona Bosca sú rehoľným spoločenstvom, ktoré sa hlási k odkazu, poslaniu a spiritualite Jána Bosca. Tento taliansky kňaz svoj život zasvätil Bohu a výchove chudobných a opustených chlapcov. Práve v jeho myšlienke: „Sľúbil som Bohu, že zo všetkých svojich síl budem pracovať pre dobro chudobnej a ohrozenej mládeže,“ chcu pokračovať saleziánske rehole v 96 provinciách na všetkých kontinentoch. Saleziánska rehoľa sa snaží byť modernou kongregáciou „mužov s vyhrnutými rukávmi“. Nemajú špeciálne rúcha, vyhýbajú sa prílišnej cirkevnej terminológii a ich cieľom nie je samota, ale neustála integrácia medzi mladými. Ústredie Saleziánov dona Bosca je v Ríme, najvyšším predstaveným je rímsky pápež. Na Slovensku pôsobia saleziáni od roku 1924. V súčasnosti majú zriadených dvadsaťdomov, ústredný – provinciálny dom majú v Bratislave. Okrem mládeže sa venujú aj práci s Rómami a výchove rómskych detí.

Mária Fábryová

Teologická fakulta očami dekana

S novým akademickým rokom a s prvým celouniverzitným vydaním sme oslovili dekana Teologickej fakulty, Antona Konečného. Jeho slová by mohli byť na zoznamenie prínosné.

Čím je Teologická fakulta odlišná od ostatných fakúlt Katolíckej univerzity? Ak sa, napríklad, rozprávame o jej atmosfére.

„Teologická fakulta má špecifické postavenie, lebo jej predmet je Katolícka teológia a tá je o viere. Viera je vecou Cirkvi. Preto tu má i Veľký kancelár svoje poslanie, funkciu. Dbá na výber dekana. Každý musí mať schválenie aj od Kongregácie. Lebo viera nie je súkromná vec. Je aj spoločná celej cirkvi. Na svete je vyše tisíc katolíckych univerzít. Pracujeme len niekoľko rokov a musíme sa snažiť naplniť ich úroveň. Teologická fakulta buduje na teológii, ale nemôže ostať len pri nej, hľadá príbuzné odbory. Podľa Kódexu máme poskytnúť okrem odbornej a vedeckej prípravy aj teologickú informáciu a formáciu, čo je tiež špecifikum. Okrem profesijných predmetov daného odboru, ako na iných školách v danom odbore, musíme poskytnúť aj istú spirituálnu formáciu.“

Logo Teologickej fakulty nie je na prvý pohľad tak ľahko identifikovateľné. Môžete nám ho trochu priblížiť?

„Keď sme v roku 2003 pristúpili na Katolícku univerzitu, existovali už dve fakulty, ktoré mali istý spoločný štýl. Aj my sme chceli vojsť do určitého systému, ktorý tam bol sústredné kruhy a úsečkami znázornená nejaká charakteristika, akoby taký križ. Nám ostal križ vo forme stromu života. Keď si ho všimnete, každá strana je tam inej hrúbky. Naviazali sme teda na systém, ktorý bol. Zároveň sme tam dali svoj vlastný križ, ale i život, ktorý z neho vyplýva. Myslím si, že nás výstižne charakterizuje.“

Aké podujatia môžu študenti očakávať v tomto akademickom roku?

„Pestujeme teologickú vedu a máme už začínajúci systém špecializovaných pracovísk a zaužívaných sympózií. Pracoviská sú Teologický inštitút v Spišskom Podhradí, Centrum pre dialóg, spolupracujúce s Ekumenickým spoločenstvom v Košiciach, Liturgický inštitút a Inštitút rodiny v Bratislave. Taktiež spolupracujeme s mestom Košice v oblasti sociálnych aktivít a s Vyšším územným celkom – s Košickým samosprávnym krajom v oblasti pomoci rodine.“

Organizujeme viaceré sympózia, ktoré robí naše Centrum pre dialóg, každoročné Človek v núdzi, bolo aj tento rok v máji. Sú to sociálne zamerané konferencie. Ďalej organizujeme biblicky zamerané konferencie. Práve sa nachádzame v Roku sv. Pavla, z tejto príležitosti budeme mať onedlho veľkú konferenciu. Myslím, že minimálne na európskej úrovni. Každá zo šiestich kateder si robí vlastné charakteristické sympózia. Výrazne silnú máme históriu, kde bude onedlho nový profesor, docentov je tam viacero. Od vzniku fakulty máme aj liturgické sympózia.

Neraz si hovoríme, že tu máme odborníkov z celého sveta, ale publikum nie je vždy tak početné, ako by mohlo byť.

Rád využijem príležitosť a zdôrazním, že časopis poskytuje priestor pre študentov, ktorí majú právo vzniesť požiadavky voči vedeniu a svojim vyučujúcim, takže je aj správne aj zdravé, keď sa tak navzájom trochu „obťažujeme“ a dožadujeme svojich možností a práv, tým aj zvýšenia celkovej úrovne fakulty.“

Za rozhovor ďakuje Lubomír Miškovič

Čo očakávate od univerzitného časopisu Zumag?

Pavel Izrael

Katedra žurnalistiky, FF KU

„Privítal by som v ňom i rubriky venujúce sa témam presahu-júcim sféru KU a, samozrejme, aktuálne témy našej univerzity s cieľom hľadať pravdu a nastavovať zrkadlo súčasnému dňaniu. V žiadnom prípade by sa z časopisu nemal stať nejaký informačník o dianí na katedrách. Ideálne by bolo, keby časopis získal takú mieru autonómnosti, že by sa v ňom mohli objaviť aj analyticko-kritické články o záležitostiach spojených s univerzitou a Katolíckou cirkvou. Podotýkam, že vždy by malo ísť o analytické spracovanie témy, nie o jednoduché vyjadrenie názoru bez znalosti problematiky.“

Mariana Magerčiaková

Fakulta zdravotníctva KU

„Univerzitný časopis je určite veľkým prínosom, a to nielen zo stránky odbornej, ale aj ľudskej, teda že aj prostredníctvom publikácií v časopise KU sa budú môcť zoznámiť pracovníci jednotlivých fakúlt. Očakávam, že uvedený časopis bude dostupný rovnako na všetkých fakultách univerzity, dokonca aj v radoch študentov.“

Anton Konečný

dekan Teologickej fakulty KU

„Viem, že môže Katolíckej univerzite pomôcť a verím, že sa to stane. Rozhodujúca bude angažovanosť študentov a učiteľov.“

Mečiar je gauner

Bol osvetľovačom v Slovenskej televízii. Neskôr v nej stvoril reláciu, ktorá zmenila život mnohým ľuďom. Za jeho prácu ho chválili ľudia a nenávideli politici - najmä Vladimír Mečiar, ktorý sa mu vyhrážal a dal mu zničiť auto. Väčšina politikov ho vníma ako človeka, ktorý sa neváha spýtať na čokoľvek. Kolegovia ho poznajú ako silného fajčiara so zmyslom pre humor a slabosťou pre ženy. Eugen Korda.

TEXT: Filip Struhárik, Veronika Folenrová
FOTO: Veronika Folenrová

Vráťte sa v čase do vašich študentských rokov. Aké boli a na čo si najradšej spomínate?

Na mladé baby! (smiech) Bol som ako každý, výnimočný som bol ale v tom, že ma z niekoľkých škôl vyhodili. Z prvej strednej ma vylúčili, lebo som mal zlé známky. Ale vyhodili ma tak, že ma po známosti preradili zo zlej školy na špičkovú, matematickú.

A ako Vám to tam išlo? Lepšie?

Samozrejme, že nie. Bol som najväčší kretén v triede. Na konci polroku som robil reparát z matematiky. V ďalšom polroku som mal asi šesť pätiiek, tak ma vyhodili. Odišiel som na učňovku, kde som sa vyučil za elektromechanika - navíjača ciévk. Vo fabrike sa mi ešte nechcelo robiť, tak som sa prestúpil na elektrotechnickú priemyslovku, ktorú som aj dokončil. Ale dodnes neviem vymeniť ani poistky.

Po dokončení priemyslovky ste sa prihlásili na herectvo?

Áno, prijali ma na herectvo na VŠMU. Odtiaľ ma po roku vyhodili pre nedostatok talentu. Po čase som sa prihlásil do Prahy na Filmovú akadémiu na dokumentárnu tvorbu, kde ma zázrakom prijali. Keď som sa po prvom ročníku spýtal vedúceho, prečo vybrali práve mňa, povedal mi, že som bol najmenej hlúpy Slovák.

Hneď po škole ste hneď nastúpili do Slovenskej televízie?

Áno, robil som tam osvetľovača. V roku 1986 som dostal miesto v hlavnej relácii vzdelávacích programov a robil som tam až do roku 1991, kedy ma vyhodili. Nikto ma na Slovensku nechcel zamestnať, tak som išiel pracovať do českej Novy a ostal som tam 13 rokov.

Počas rokov v Nove, ste si znepriatelili mnoho politikov na Slovensku...

Áno, nemali ma radi hlavne Lexa s Mečiarom.

Dávali vám antipatie najavo?

Najbrutálnejšie prejavy boli tie, keď mi rozmlátili auto a žene sa vyhrážali, že zabijú nášho syna. Musel som ich odťahovať do Prahy, kde žili dva a pol roka.

Aké je to teraz, keď Mečiara stretnete, napríklad na tlačovke?

Ja sa snažím s ním nebaviť. Považujem ho za gaunera.

Keby na Slovensku neboli žiadni novinári alebo boli len tí, ktorí vyhovujú vládnej moci, bola by to katastrofa. Vtedy by si s nami tí sviniari politici robili, čo by chceli. Takto majú aspoň nejakú malú brzdu.

Ako vás berie on?

On na niektoré veci nezabúda. Ale pre neho sme my, novinári, iba nuly. Nemá problém podať mi ruku, usmiať sa na mňa a povedať mi, že ma rád vidí. Urobí to hravo. Dokonca to raz aj urobil. Ale ja poznám jeho minulosť, takže si o ňom myslím svoje.

Povedali ste mu niekedy, čo si o ňom myslíte?

Hovoril som mu to cez moje reportáže. Ale raz mu to povedal môj kameraman. Keď bol Mečiar v druhom kole prezidentských volieb so Schusterom. Obaja spievali - Mečiar mal svoje známe „Neublížil som“ a Schuster mal tiež pár známych pesničiek. Z Novy povedali, nech spravím reportáž o spievajúcich kandidátoch. Na to som potreboval, aby sa jeden vyjadril o speve druhého. Myslel som si, že Mečiar mi nič nepovie, lebo dva roky so mnou odmietal komunikovať. Ale išiel som za ním a spýtal som sa ho, či mi odpovie. Vtedy natiahol ruku, že mi ju podá a povedal: „Som rád, že vás vidím, pán Korda.“ Na to môj kameraman spadol na zem, začal sa strašne smiať a povedal mu: „Pán Mečiar, robili ste mu auto, jeho žena musela kvôli vám odísť do emigrácie a vy mu povieť, že ho rád vidíte?“ Myslel som si, že ho Mečiar na tej zemi skope, ale on mi v pohode odpovedal.

Prečo ste po 13 rokoch odišli z Novy?

Dôvody boli dva. Prvý, že keď sa skončila Mečiarova éra a nastúpil Dzurinda, nebolo pre nich Slovensko zaujímavé. Druhým dôvodom bolo to, že ma oslovil Richard Rybníček či nechcem robiť Reportérov. To sa nedalo odmietnuť, hoci to bolo pre mňa finančne horšie a šípil som, ako to pre mňa skončí.

S akou ideou ste vytvárali Reportérov?

Idea bola vytvoriť priestor na slobodnú tvorbu niečoho, čo sa predtým ešte nerobilo. Chceli sme robiť zaujímavé reportáže. Aj investigatívne, aj jednoduchšie. Najväčší problém bol v tom, že keď som do STV nastúpil, nikto tam nechcel robiť. Nechcel som prijímať starých ľudí, ktorí už mali návyky, ale mladých. Dost dlho mi trvalo, kým som pár takých našiel. Aj z tých som potom musel polovičku vyhodit alebo museli odísť.

Ste s Reportérmi s odstupom času spokojný?

Samozrejme, že sme urobili množstvo zlých relácií, ale bolo to skôr tým, že sme nestihali. Mali sme oficiálne šesť reportérov, ale väčšinou boli štyria či piati. Takže bol dosť problém spraviť každý týždeň tri reportáže.

Robí na Slovensku niekto také reportáže aj dnes?

Nie. V STV určite nie. Podľa toho, čo viem, tam nastúpila krutá cenzúra. Musia dopredu nahlasovať témy, čo je pri aktuálnej publicistike absurdné. Všetky reportáže musí schváliť vedenie. Aj za Rybníčka boli reportáže, pri ktorých som ho zavolať, nech si ich príde pozrieť. Naša dohoda však bola taká, že nebude cenzurovať, a to napriek tomu, že sa mu niektoré reportáže nepáčili. Dnes mám obavy, že mentálna výbava tohto vedenia je úplne iná.

Ako to myslíte?

Vezmime si napríklad, akú veľkú kauzu teraz spravili? A pritom je tu jedna kauza za druhou. Politické, ekonomické a STV sa tomu vôbec nevenuje. Majú príkaz od vedenia, aby sa venovali len občianskej publicistike. Majú robiť reportáže o tom, ako babke niekto natrel plot na zeleno. Nevrávim, že nemôžu byť také reportáže, ale ak to má byť hlavná téma, je to katastrofa.

Za Mečiara mi rozmlátili auto a žene sa vyhrážali, že zabijú nášho syna.

Robili ste v súkromnej aj verejnoprávnej televízii. Cítili ste nejaký rozdiel?

V Nove som mal k dispozícii všetko, čo som chcel. Ale aj v štátnej firme to fungovalo. Jasné, že tam niektoré veci trvali dlhšie a technické zaradenie bolo horšie. Za Rybníčka sa však televízia menila k lepšiemu. Bohužiaľ, nemal dost času, aby zmenil všetko. Čo mala STV za Rybníčka s Novou spoločné bolo, že som tam mal slobodu.

Zmenilo sa to, keď Rybníčka vystriedal Hrehu?

Za Hrehu som mal tiež slobodu, lebo on sa o Reportérov prvé mesiace nezaujímal. A potom ma vyhodil.

Ako hodnotíte nového riaditeľa STV, Štefana Nižňanského? Je to dobrý človek na post riaditeľa verejnoprávnej televízie?

Je dobrý - pre niekoho, ale pre televíziu určite nie. Tú televíziu zničia! Keď som robil osvetľovača, tak

som osvetľoval aj televízne noviny. Stretával som aj Štefana Nižňanského, dokonca si s ním tykám. Je to veľmi ambiciózný človek, ktorému je jedno, čo bude robiť, pokiaľ mu to bude vyhovovať. Je človekom bez morálnych zábran. Urobí čokoľvek.

dôvodov. Nie je to preto, že by sme boli hlúpejší. Česi majú novinársku tradíciu rozvinutejšiu. Aj podmienky sú iné. V redakciách pracuje viac novinárov. Majú čas venovať sa témam. Vidím to u nás v novinách, kde každý deň musia redaktori zo

už začali rozmýšľať. Dnes už novinári neberú od Fica a Kaliňáka všetko.

Už začali rozmýšľať. To bol podľa mňa hlavný prínos reportáží.

Nelutujete, že vás za tie reportáže vyhodili?

Keby som to nebol urobil, tak by som sa musel do smrti hanbiť. Vedel som o tom všetko. Vedel som, že to bude posledný kliniec do rakvy. A oni by ma nepochybne vyhodili aj bez Hedvigy.

Keď sa pozriete s odstupom času na váš odchod? Ako ho hodnotíte?

Tak ako vtedy. Čo mám na tom hodnotiť? Keby som ja ostal a Hríba by vyhodili, tak by som ho zavolať do relácie, nech k tomu niečo povie. Nemôžete sa len tak pozeráť ako niečo ničia. Hríba by boli tak či tak zlikvidovali. Bolo úplne jedno, či som tam vtedy prišiel alebo nie.

Často sa u dlhoročných novinárov prejavuje pocit vyhorenia. Mali ste ho aj vy? Bol čas, kedy ste nevládali?

Nikdy som nemal pocit, že nevládzem. Skôr som cítil, že som lenivý. Ale to som bol vždy. Ja som taký, že keď sa mi nechce, tak aj tri dni nerobím. Nik so mnou nepohne. Vedia to všetci. Ale potom som schopný robiť dvanásť, štrnásť hodín denne.

A vyhorenie? Človek niekedy prepadne beznádeji, že načo to všetko je. Že to nie je nanič dobré, že s ničím nepohnete. Ale nie je to pravda. Keby na Slovensku neboli žiadni novinári alebo boli len tí, ktorí vyhovujú vládnej moci, bola by to katastrofa. Vtedy by si s nami tí sviniari politici robili, čo by chceli. Takto majú aspoň nejakú malú brzdu.

Prezraďte, ako dlho ešte vydržíte v médiách?

Vidím to tak, že až do penzie - alebo do smrti (smiech).

V Slovenskej televízii nastúpila krutá cenzúra. Musia dopredu nahlasovať témy a všetky reportáže musí schváliť vedenie. Majú príkaz od vedenia, aby sa venovali len občianskej publicistike. Majú robiť reportáže o tom, ako babke niekto natrel plot na zeleno. Tú televíziu zničia!

Má teda STV budúcnosť?

Keby tam ostal Rybníček alebo manažment podobný jeho mysleniu, tak by budúcnosť mala. Nehovorím, že Rybníček urobil všetko dobré, ale základný smer bol úplne v pohode.

Vraveli ste, že ste mali v Reportéroch problém nájsť dobrých redaktorov. Pritom na Slovensku je veľa žurnalistických škôl, odkiaľ ročne vychádza veľa žurnalistov...

Vychádzajú odtiaľ ukončení žurnalisti, ale novinári takmer žiadni. Tie školy nefungujú, ako by mali. Možno sa to lepšie, ale ja som zažil na konkurzoch takých, čo celý rok nečítali noviny a nenapísali jediný článok.

Má podľa Vás vôbec zmysel študovať žurnalistiku?

Podľa mňa nie. Novinár by mal mať dobré vzdelanie. Humanitné, možno aj odborné. A potom, ak sa rozhodne byť novinárom, tak to všetko zúžitkuje. Ale písať vás nikto nenaučí. Oni sa tvária, že sa to naučiť dá. Ale nedá! Buď to vo vás je alebo nie.

A je aspoň novinárčina ako taká na Slovensku kvalitná?

Ak ju porovnáme so žurnalistikou v Ugande, tak áno. Ak s Čechmi, tak prehrávame. Má to viacero

seba vychlíti článok. To dlhodobo nejde. Ďalšia vec je, že tým, že bola verejnoprávna televízia ničená a znovu je ničená, nevychovala dobrých žurnalistov. Novinári, ktorí robia v súkromných médiách - to nehovorím pejoratívne - sú povrchní. Neodsudzujem ich za to. Ale verejnoprávna televízia by mala dávať priestor na niečo iné, a to sa u nás nedeje.

V súčasnosti pracujete v denníku SME, kde pripravujete ich internetovú televíziu. Týmto konštatovaním končíme exkurz do vašej profesijnej minulosti. Na ktorú prácu si najradšej spomínate?

Na všetky. Každá mala niečo do seba. Nova bola zázračná v tom, že to bolo obdobie, kedy som nemusel nosiť témy - Mečiar ich nosil sám. Obdobie za Rybníčka bolo čarovné v tom, že som mohol robiť niečo, čo malo zmysel. V SME-čku som spokojný. Portál sa vyvíja, aj keď pomalšie, ako som predpokladal. Ale myslím si, že je perspektívny. Nemám dôvod byť nespokojný, lebo som nikdy nemusel robiť nič, za čo by som sa musel hanbiť. Hoci sú aj veci, v ktorých som zlyhal, na mnohé som pyšný. Napríklad som pyšný na dve reportáže o Hedvige Malinovej. Stáli ma krk v STV, aj keď to bola len zámienka. Dovtedy o Hedvige média hovorili, že je to špinavá maďarská sviňa. Potom sme zverejnili dve reportáže a novinári to síce stále ešte tvrdili, ale

Polčas rozpadu

Prvé dva roky Topolánkoveho kabinetu čoraz viac pripomínajú koniec druhej Dzurindovej vlády. Najmä fenoménom nezávislých poslancov a všetkého, čo je s ním spojené. Predovšetkým podozrenia z korupcie.

Svoj polčas vládnutia si Mirek Topolánek isto predstavoval inak. Tri pokusy opozície o vyslovenie nedôvery, viac než rok trvajúca korupčná aféra okolo podpredsedu vlády Jiřího Čunka a voľba prezidenta, ktorá takmer skončila úplnou fraškou. Reformy, s ktorými ODS vyhrala voľby sú v lepšom prípade len načaté alebo, a to platí vo väčšine prípadov, sa nespravilo vôbec nič.

Rebeli

Po Klausovom odchode na hrad začalo mnoho jeho prívržencov v ODS strácať vplyv. Málomktorý z nich to ale znášal tak ťažko, ako Vlastimil Tlustý. V novom kabinete sa preňho už miesto nenašlo, a preto sa rozhodol pomstiť. Prekazil Topolánkovi v parlamente cirkevné reštitúcie a začal hrať vabank. V spolupráci s redaktormi TV Nova ponúkol cez sprostredkovateľa kolegom z ODS fingované kompromitujúce fotky, na ktorých bol on a mladá neznáma žena. Návnada zavoňala najmladšiemu poslancovi ODS – Janovi Moravovi. O materiál prejavil neskrývaný záujem, a keďže všetko zachytila skrytá kamera, škandál bol na svete. Morava okamžite zložil poslanecký mandát a vedenie občianskych demokratov sa odmietlo viac ku kauze vracáť. Proti sa postavili Jan Schwiappel a Juraj Raninec, obaja blízki spolupracovníci Tlustého. Na protest opustili

poslanecký klub ODS. Vnútrostranícka rebélia však nie je len záležitosťou občianskych demokratov. Spája všetky koalíčné subjekty.

Ľčko a Těčko

Keď v roku 1999 policajní vyšetrovatelia zakladali spis Krakatice, ktorý mal mapovať aktivity šéfa českého podsvetia Františka Mrázka, nečakali, že sa pred nimi obnaží odvrátená tvár českej politiky. V septembri uverejnil denník Mladá Fronta Dnes sériu telefonných odposluchov z roku 2000, na ktorých hovorí Mrázek s lobistom Igorom Šafrankom o Vlastimilovi Tlustom, ako o „svojom človeku“ v politike. Prezývajú ho „Těčko“.

Šafranko: „Ako má Těčko pokračovať?“

Mrázek: „Určite má známych novinárov, v parlamente je televízia. Stačí ak povie, že sa bude usilovať o odvolanie ministra financií, a pôjde to.“

Samozrejme, prišiel aj čas splácania služieb.

Mrázek: „A koľko dať Těčku?“

Šafranko: „Sedmičku alebo osmičku (sedem alebo osem miliónov). On sa snaží.“

Mrázek komunikoval s politikmi cez prostredníkov. V tomto prípade ním bol Šafranka. Tlustý síce pre

MF Dnes priznal, že Šafrankovi podával informácie, ale o jeho vzťahu k mafiánskemu bossovi údajne nevedel. Rovnako poprel, že by niekedy prevzal peniaze, o ktorých sa na nahrávkach hovorí. Aby toho nebolo málo, chápadlá krakatice držia pod krkom aj terajšieho ministra vnútra Ivana Langera. Ten mal pod prezývku „Ľčko“ lobiť za záujmy Mrázkovho kamaráta, podnikateľa Ludka Sekyru. Avšak rovnako ako Těčko, aj Ľčko tvrdí, že o prepojení na bossa podsvetia nemalo ani potuchy.

Horúca jeseň

Ďalšie pôsobenie Topolánkoveho kabinetu silne predurčujú výsledky senátnych a krajských volieb. V prípade výrazného neúspechu ODS by sa pod premiérom mohla roztrásť minimálne stranícka stolička. Krátko po voľbách totiž Jiří Paroubek avizuje ďalšie hlasovanie o vyslovení nedôvery vláde. Najťažšou previerkou Topolánkovej garnitúry bude hlasovanie o rozpočte. V prípade neúspechu pripúšťajú demontáž vlády aj politici samotnej koalície. A to by bola skutočná medzinárodná blamáž. Česká republika by sa mohla stať prvou krajinou v histórii EÚ, kde sa počas jej predsedníctva konali predčasné voľby.

 Z
61

Severná, komunistická a stále jadrová

Keď koncom júna odstránila Severná Kórea chladiacu vežu jadrového reaktora v Jongbjone zdalo sa, že svetovej bezpečnosti svitá na lepšie časy. Radosť ale netrvala dlho.

Kórejská ľudovodemokratická republika je krajinou so silným kultom vodcu, desaťročnou povinnou voenskou službou, budovateľskými piesňami v raňajšom rozhlase a novinami, z ktorých sa dočítate, že Kim Čong-il bol Američanmi zvolený za celosvetovú osobnosť roka. Štvrtinu HDP pohltí armáda, no kilogram ryže stojí priemerného Severokorejčana tretinu mesačného platu. Je to tiež najizolovanejší režim na svete, čo však neznamená, že sa oň svet nezaujíma. Naopak. Severná Kórea je jednou z piatich krajín, ktoré dodnes nepodpísali Zmluvu o nešírení jadrových zbraní z roku 1968.

Šestnásť' krokov vpred

O odzbrojení Severnej Kórey rukuje Južná Kórea, Čína, USA, Rusko a Japonsko v tzv. Šesťstranných rozhovoroch od roku 2003. Najvýznamnejším medzníkom rokovaní bola dohoda o zverejnení kórejského jadrového programu, výmenou za diplomatické a ekonomické výhody. Koncom júla tak KĽDR za účasti hrstky západných novinárov odpálila chladiacu vežu jadrového reaktora v Jongbjone. Následne zverejnila 60-stranovú deklaráciu, v ktorej priznáva produkciu plutónia, ktoré by stačilo na výrobu siedmich jadrových bômb.

Vyhľadovaní Kórejci sa klaňajú mŕtvemu lídrovi Kim Ir Senovi

Šestnásť' krokov späť

Ani tieto ústretové kroky však nestačili na to, aby bola Severná Kórea z tzv. „čiernej listiny“ krajín podporujúcich terorizmus vyradená. Poslednou požiadavkou Spojených štátov bolo vykonanie inšpekcií v kórejských jadrových zariadeniach. Proti tomu sa však režim ostro ohradil: „Američania sa hlboko mylia, ak si myslia, že môžu v KĽDR vykonávať domové prehlídky podľa svojho voľného“, vyhlásil hovorca Ministerstva zahraničných vecí. V utorok, 26. augusta sa proces rozoberania jadrových zariadení v Kórejskej ľudovodemokratickej republike zastavil. Na protest proti rozhodnutiu Washingtonu, začali Kórejčania hlavný jadrový reaktor

v Jongbjone oživovať a objavili sa správy, podľa ktorých Pchjongjang testuje rakety, ktoré by boli schopné doletieť na západné pobrežie USA.

Svetlo na konci tunela

Dňom D sa pre KĽDR napokon stal 11. október. Spojené štáty americké po súhlase Pchjongjangu s overovaním svojich jadrových aktivít, vyradili krajinu z čiernej listiny. Aj keď odchádzajúca Bushova administratíva považuje tento akt za jeden z najväčších diplomatických úspechov, vynárajú sa kritické hlasy, podľa ktorých ide o nepremyslený a ukvapený krok.

 Z
61

Utopení v dave

TEXT: Peter Grečo

Mám v živej pamäti slogany z plagátikov pred prvými slobodnými voľbami. Na jednom z nich stálo: „*Starý svet nám netreba, mladí voľte KDH!*“ Sledujúc rakúsky zmätok v nedávnom ľudovom hlasovaní som ale neveril vlastným očiam. Parlamentnú demokraciu sa pokúsili ozdraviť tým, že dali volebný hlas 16-ročným „mliečňakom“.

Demokracia je systém, ktorý človeka redukuje na číslo, na jeden lístok vo volebnej urne. Triumfujú tí, ktorí zhypnotizujú voličov skrze propagandu. „*Lud chce byť klamaný, teda bo klamme,*“ učili starí Rimania.

Nárast vplyvu radikálnych politických subjektov na starom kontinente treba vnímať symptomaticky v súvisе s úpadkom individuality. Osobnosť človeka sa topí v dave, ako prorokoval Berdajev. Aj keď sa v súťaži parlamentných strán nevylučuje, že moc prevezmú radikáli, ako nám to trpkopripomína história 20. storočia, prečo sa demokracia cyklicky zvrháva na diktatúru? Prečo je bez ochranných nástrojov?

Liberalizmus ponechal človeka napospas sebe samému. Ľudský tvor strácajúci pevný bod pod nohami je nakoniec mechanickou slobodou frustrovaný natoľko, že sa inštinktívne radšej vydá za vodcom, ktorý dokáže strhnúť davy. Liberálny sekularizovaný štát totiž žije z predpokladov, ktoré sám nevie garantovať (Böckenförd). Nemá obsah, iba vonkajšiu formu a vratké procedurálne pravidlá meniace sa podľa politickej svojvôle.

Šesťnásťroční nie sú schopní zodpovedného výberu. Rakúšania znížili volebný vek, aby vyliečili apatické davy. Dosiahli však pravý opak. „*Starý svet nám netreba, mladí voľte Haidera!*“

2

Opozícia bez módy

Ak sa na jednu vec pozerajú viacerí, zákonite nemusia vidieť to isté. Platí to aj v prípade septembrových parlamentných volieb v Bielorusku.

Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) zhodnotila, že bieloruské voľby napriek zlepšeniam nezodpovedali štandardom. Šéfka Centrálnej volebnej komisie Lidia Jermošinová skonštatovala, že prebehli „úžasne“ a opozícia, ktorá ich označuje za sfaľované, už „vyšla z módy“. Oficiálne bieloruské štatistiky vykazujú, že účasť voličov prekročila 76 percent. Na ich regulárnosť dohliadalo deväťsto medzinárodných pozorovateľov. „*Bude im umožnené bez akýchkoľvek obmedzení vykonávať svoje povinnosti alebo svoju funkciu,*“ tvrdil pred voľbami v Českom rozhlasе Jaroslav Šimov, spravodajca ruskej sekcie Rádia Svoboda. OBSE napriek tomu poukazuje na netransparentné sčítavanie hlasov, ku ktorému neboli jej pracovníci pripustení. Ďalším diskutabilným bodom je podľa OBSE inštitút „predčasných hlasov“, ktorého sa bez účasti pozorovateľov malo zúčastniť 26 percent z celkového počtu voličov.

Na obe strany

Alexander Lukašenko udržiava pri živote poslednú európsku diktatúru, a zároveň vystupuje ako dvojitého hráča. S Ruskom, ktoré mu poskytuje výhodné úvery, lacný plyn a ropu, sa snaží udržiavať status quo. Od nástupu Putina má však pred Kremľom strach, a preto opatrne vychádza Západu ústrety. Šéfovia diplomacie Únie majú totiž na jesennom zasadnutí prehodnotiť sankcie, ktoré boli na Lukašenkovi režim uvalené v roku 2006.

TEXT: Anna Tkáčová
FOTO: daylife.com

Spojenci či nepriatelia? Vľavo Alexander Lukašenko, vpravo hlava Kremľa Dmitrij Medvedev.

2

Juhoafričania našli nového vodcu

Súčasná hlava štátu bola rok pred voľbami odvolaná. Na čelo krajiny sa môže dostať politik podozrivý z korupcie a znásilnenia.

„Členom strany som bol 52 rokov a aj ním zostanem. Preto rešpektujem ich rozhodnutie,“ reagoval odstupujúci juhoafrický prezident Thabo Mbeki na veridikt predstaviteľov strany ANC (Africký národný kongres), ktorí navrhli jeho odvolanie z funkcie. V pozadí nečakaného rozhodnutia sú dlhodobé nezhody medzi Mbekim a predsedom vládnej strany Jacobom Zumom. Korene ich vzájomného konfliktu siahajú k voľbe predsedu strany, ktorú koncom minulého roku vyhral Zuma.

Spor sa vyostřil počas súdneho procesu, v ktorom predseda ANC, obžalovaný z korupcie a znásilnenia, obvinil prezidenta z ovplyvňovania súdneho konania v jeho neprospech. Minulomesačné rozhodnutie tribunálu o Zumovej nevine znamenalo, že Mbekiho dni na čele štátu sú zrátané.

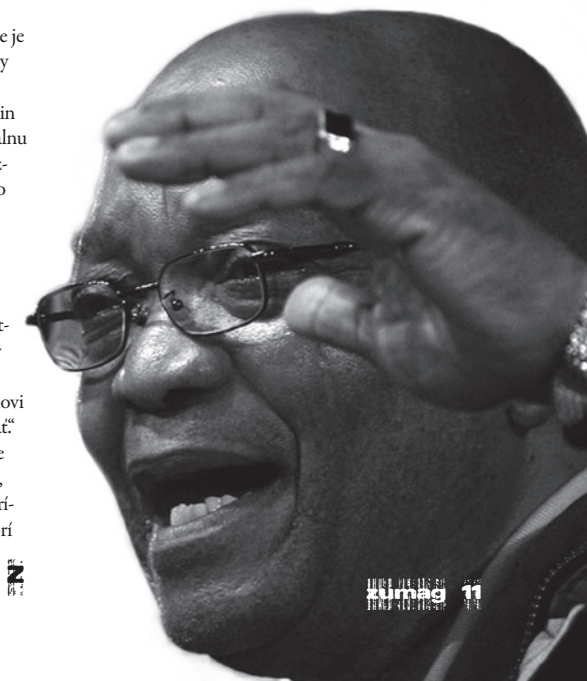
Hviezda alebo surovec

Prezidentovi Mbekimu v poslednom čase ľudia nevedeli prísť na meno. Vyčítali mu nezáujem o problémy obyčajných ľudí a vinili ho tiež z nečinnosti pri konflikte v Zimbabwe. Obyvatelia JAR však objavili nového hrdinu a vodcu - Jacoba Zumu. Tento „spočiatku nechcený politik, sa do povedomia ľudu dostal ako ten, ktorý rieši

problémy obyčajných ľudí. Jeho hlavnými agendami sa stali boj s nezamestnanosťou a vysokou kriminalitou. Podľa štatistik je v Juhoafrickej republike denne zavraždených 50 ľudí. Odborníci však upozorňujú, že je to iba maska. Za pravdu im dávajú Zumove problémy so zákonom. Za žiaden skutok však doposiaľ nebol odsúdený. Komentátor Newsweeku Andrew Feinstein o kvalitách predsedu ANC pochybuje: „Nemá morálnu spôsobilosť viesť krajinu, pretože jeho spôsoby sú bezcitné.“ Ľudia si však myslia čosi iné. Počas posledného súdneho procesu sa pred budovou súdu zhromaždili tisíce, ktoré kričali: „Zuma je náš hrdina!“

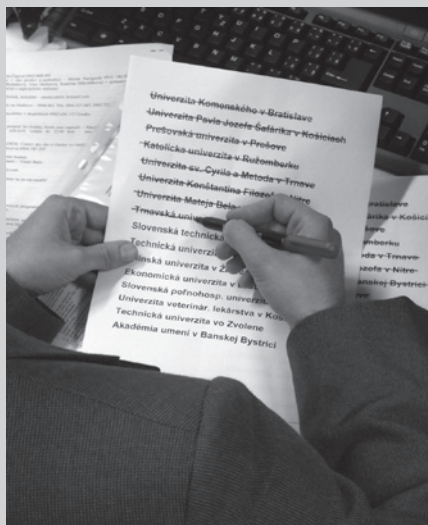
Skrytý hráč

Prípadné víťazstvo predsedu ANC v boji o prezidentské kreslo vyvoláva v zahraničí obavy. Možnosť, že by sa JAR ocitla v bezprávi totiž nie je až tak nereálna. Dôkazom toho sú čoraz radikálnejší a hlasnejší Zumovi prívrženci, ktorí hlásajú: „Pôjdeme za Zumu aj zabíjať.“ Ako nádejnejší kandidát sa v tomto svetle javí Kogale Motlanthe, ktorého médiá označujú ako tichého, no rešpektovaného a schopného politika. Ten by v prípade svojej kandidatúry dokázal prilákať voličov, ktorí nesúhlasia s ostrou Zumovou rétorikou.

TEXT: Marek Mačica
FOTO: zdroj: abc.net.au

2

Komplexná diskreditácia vysokých škôl

Nedostatok peňazí. Nízka kvalita. Prípady plagiátorstva. Honba za titulmi, záujem o diplomy, nie o vzdelanie. Prázdne knižnice – a teda srdcia univerzít. Vedenia škôl, ktoré sa k univerzitám nesprávajú ako k verejnému bohatstvu, ale ako k ich súkromnému majetku. To, že má slovenské vysoké školstvo problémy vie každý, kto plynule prečítal tento úvod. My však problémy vidíme inde a chceme o nich hovoriť.

Diktatúry, ktoré vznikali v Európe v 20. storočí, mali priamy vplyv na odliv mozgov do Ameriky. Dnes asi neexistuje nik, kto by si trúfal vyvrátiť myšlienku, že práve emigranti mali nezastupiteľný vplyv na rozvoj americkej vedy a ekonomiky.

Za oceánom vznikali vynikajúce univerzity, no napriek tomu začali mať odborníci v šesťdesiatych rokoch pocit, že s tamojším školstvom nie je všetko v poriadku. Rozbehli preto prieskum, ktorý šokujúco odhalil, že každý tretí Američan je funkčným analfabetom. Vláda následne za cenu veľkého úsilia a financií vtiahla do škôl afroamerické deti. Doplatila na to ale samotná úroveň systému, ktorá začala klesať. Výučba pre široké masy nebola dostatočne efektívna.

Maďarská historička, Mária Ormosová, v jednom zo svojich článkov napísala, že vrcholom zlého vzdelávacieho systému bolo zavedenie titulu bakalár. Ten mal v skutočnosti „doplniť všetko to, čo stredná škola zanedbala. Výsledkom je, že vo väčšine prípadov neposkytujú vedomosti získané v priebehu štyroch rokov (toľko totiž trvá bakalárske štúdium v USA, pozn. red.) kvalifikáciu na nijakú odbornú činnosť.“ Táto skutočnosť je však za morom korigovaná mimoriadne širokým trhom práce.

Sme ako Američania

Nedostatky, ktoré odborníci americkému systému vzdelávania vyčítajú sú, paradoxne, približne také, aké sa začali v 90. tých rokoch objavovať na Slovensku. Hneď po tom, ako sme s pádom komunizmu získali akademické slobody, nás začal Západ (napr. OECD) tlačiť do zvyšovania počtu vysokoškolsky vzdelaných ľudí v spoločnosti. Školy prijímali stále viac študentov, čo sa, pochopiteľne, podpísalo na samotnej úrovni ich vzdelávania. Od tých čias sa začalo hovoriť, že mnohé vysoké školy sú len obyčajnými obchodmi s titulmi.

Slovensko ďalej po vzore Ameriky rozdelilo študijné programy na bakalársky a magisterský (inžiniersky) stupeň. Avšak, keďže sa k tomuto kroku pristúpilo mechanicky, tunajší bakalár je docenený ešte menej ako zámorský (viac k téme v samostatnom článku). Písať si pred meno tento titul pôsobí smiešne a uplatniteľnosť absolventov v praxi je nízka, keďže množstvo praktických zručností študenti získajú až na druhom stupni štúdia.

Riešiť zlú situáciu a garantovať kvalitu vysokých škôl dostala za úlohu Akreditačná komisia. Bez jej zvolenia nie je možné udeľovať akademické tituly.

Diskriminácia rôznorodosti

Vo svete, predovšetkým na britských a amerických univerzitách, od ktorých sme odkukali rozdelenie štúdiá na bakalársky a magisterský programy, funguje systém 3+2 tak, že sú jednotlivé stupne štúdiá ucelené a navzájom nezávislé. To umožňuje ich voľné kombinovanie. Ak si, napríklad, bakalár práva povie, že chce študovať magistra filozofie (či dokonca biológie!), je mu to umožnené. Stačí ak prejde prijímacím pohovorom na magisterský stupeň.

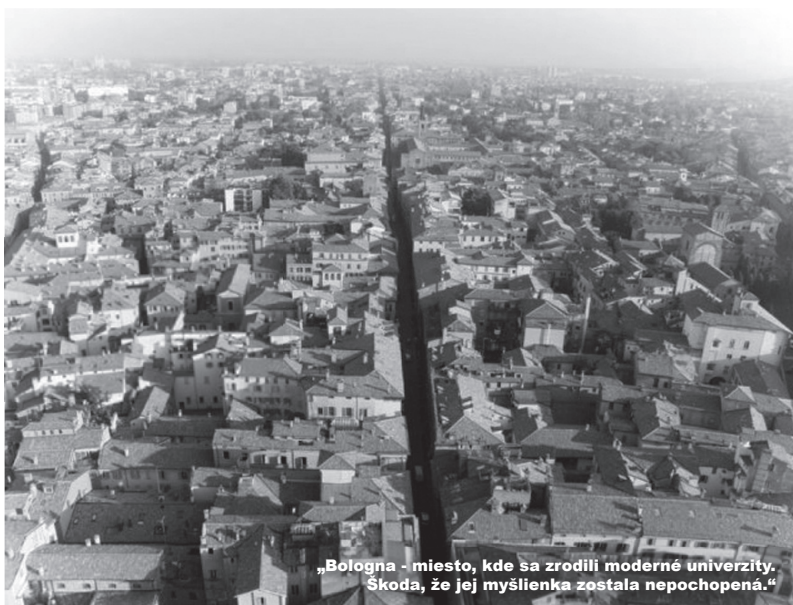
U nás podobné prestupy školy neumožňujú, a tak obmedzujú elasticitu štúdia, zabráňujú spontánnemu vzniku nových medziodborových profesií hneď, ako študenti vycítia možnosť svojho uplatnenia.

Školy si neraz dávajú podmienku, že uchádzač o štúdium magisterského stupňa musí mať absolvovaný bakalársky stupeň v tom istom odbore. Niekedy dokonca na tej istej univerzite! Obhajujú sa pritom tvrdeniami, že takýto postup im umožňuje samotný zákon o vysokých školách.

„Vysoké školy sú slobodné v stanovovaní podmienok na prijatie študentov, preto takéto konanie nie je v rozpore so zákonom“, myslí si Renáta Králiková z Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť. „Je to však v rozpore s Bolonským procesom a s tým, čo malo byť výsledkom zavedenia dvojstupňového vzdelávania, a teda mobilita medzi školami a aj medzi odborními,“ dodáva.

Školy sa bránia, že sa len snažia zabezpečiť, aby sa na štúdium dostali uchádzači s potrebnými schopnosťami a predpokladmi. To je však ľahko overiteľné v prijímacom pohovore. Preto si myslíme, že vyžadovanie absolvovania totožného bakalárskeho odboru ako je odbor, na ktorý sa hlásime, je neprimeranou požiadavkou. Dokonca si dovoľme tvrdiť, že ide o nepriamu diskrimináciu, hoci ešte nik nemal nervy dať vec na súd.

„Bologna - miesto, kde sa zrodili moderné univerzity. Škoda, že jej myšlienka zostala nepochopená.“

Vrcholom zlého vzdelávacieho systému bolo zavedenie titulu bakalára.

► Komplexná akreditácia na KU

Komplexná akreditácia vysokých škôl, ktorá práve prebieha, sa líši od priebežnej tým, že sa uskutočňuje v pravidelných šesťročných intervaloch a jej úlohou je posúdenie kvality univerzít. Podľa plánu by mala Katolícka univerzita vypracovať akreditačný spis posudzujúci činnosť univerzity za posledných šesť rokov. Predložené dokumenty by mala Akreditačná komisia posúdiť do konca roku 2009.

Predstavitelia Katolíckej univerzity predpokladajú, že naša škola splní podmienky na komplexnú akreditáciu. Ak by kritéria hypoteticky nespĺnila, bola by vyzvaná ministrom školstva, aby do konca roka 2010 odstránila nedostatky. V prípade, že by tak neučinila, ministerstvo by predložilo vláde návrh zákona na začlenenie KU medzi vysoké školy (teda už nie medzi univerzity). O tomto preradení by musel v roku 2011 rozhodnúť parlament.

Nedostatky akreditácie

Viacerí odborníci si myslia, že filozofia, podľa ktorej Akreditačná komisia skúma kvalitu, je nevyhovujúca. Možno jej napríklad vyčítať, že vysoké školy vníma ako celky. Kvalitné fakulty a katedry tak môžu byť kvôli tým slabším nespravodlivo potrestané. Alebo naopak – slabšie pracoviská sa môžu prizhovávať na úspechu lepších.

Často artikulovanou výčitkou je aj skutočnosť, že Akreditačná komisia kladie nemalý dôraz na to, kto na školách učí (vyžaduje garantov, ktorí však nie sú automatickou zárukou kvality vzdelávania). Neskúma pritom to, čo škola skutočne naučí.

„Akademická obec proti súčasnej forme akreditácie neprotestuje, iba sem-tam fľafle. Kým sa otvorene nepostaví voči pravidlám, ktoré boli možno oprávnené v 19. storočí, nádej na zmenu ostane iba v teoretickej rovine,“ povedal pre časopis Zuma Jozef Hvorecký,

Spoplatniť magistra?

Začiatkom druhého tisícročia objavil neznámy mních v jednom talianskom kláštore rukopis rímskeho práva. Corpus Iuris Civilis sa razom stal predmetom intenzívneho štúdia. Zapojil sa do neho aj učiteľ Guarnerius (známy tiež pod menom Irnerius). Získal si dobrú reputáciu a začali sa k nemu schádzať žiaci z celej Európy. Irneriova škola prežila aj jeho smrť, tým boli položené základy univerzity v Bologni, najstaršej univerzity v západnej Európe, ktorá svoj vznik datuje do roku 1088.

Bologna, ako kolíska európskeho vysokého školstva, bola po vyše 900 rokoch vybraná, aby sa stala miestom, kde sa stanovia plány na rozvoj vysokého školstva na úsvite tretieho tisícročia. V júni 1999 tu bola podpísaná Bolonská deklarácia o zlepšení systému európskeho vysokoškolského vzdelávania.

Dvadsaťdeväť ministrov školstva sa deklaráciou uznieslo, že vytvorí systém ľahko čitateľných a porovnateľných akademických hodností. Iniciovla tiež vznik systému kreditov, zlepšenie mobility (každý študent by mal aspoň jeden semester študovať v zahraničí) a zabezpečenie kvality súvisiacej aj s rozvojom európskej spolupráce medzi univerzitami.

Bolonský proces tiež zaviedol systém dvojstupňového vzdelávania – teda oddelenie bakalárskeho stupňa od magisterského a inžinierskeho. Tento systém bol prevzatý zo Spojených štátov, kde je bakalársky stupeň plnohodnotný a jeho absolventi sú plne uplatniteľní v praxi (čo síce v nemalej miere súvisí aj s veľkosťou amerického trhu práce). U nás to však nie je ideálne.

Dôvodom je, že praktická transplantácia systému 3+2 na Slovensko bola zle zrealizovaná. „Išlo o mechanické rozdelenie existujúceho päťročného štúdia. Prvé tri roky sa vyhlásili za bakalárske štúdium a zostávajúce dva za magisterské. To, že ani jedno takto vzniknuté štúdium netvorí celok, ktorý môže stáť samostatne, pravdepodobne nikoho vo vedení univerzít netrápi,“ myslí si Jozef Hvorecký, prorektor Vysoké školy manažmentu v Trenčíne a inštruktor na University of Liverpool.

Podobný názor má aj Renáta Králiková z Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť: „Rozdelenie na bakalársky a magisterský stupeň sa u nás zrealizovalo formálne. Školy neurobili kvalitatívnu zmenu jednotlivých stupňov, ale pokračujú vo vzdelávaní ako pred Bolognou.“ Bakalár je tak príliš teoretický a jeho absolventi nemajú znalosti a zručnosti, ktoré by umožnili odchod do praxe.

V samotnej Bolonskej deklarácii sa píše, že prvý stupeň má trvať minimálne tri roky. V USA trvá štyri, pričom je zrejme, že ide o významný rozdiel. Štvorročný bakalár by bol isto lepšie ohodnotený aj na trhu práce. „Kedže však školy zostali vo svojom myslení pred Bolognou, tak si nevedia predstaviť ročného magistra či štvorročného bakalára,“ dodáva Králiková. A pritom zmena sa očakáva priamo z akademickej pôdy.

Dopomôcť by jej mohlo napríklad spoplatnenie magisterského vzdelania, ktoré je druhým stupňom, a teda akousi nadstavbou stupňa prvého. Hvorecký si myslí, že ak by si študenti mali za magistra platiť, donútili by školy k vytvoreniu plnohodnotnejších bakalárskych programov.

Králiková je však v tomto smere skeptická: „Nemyslím si, že sú to úvahy správnym smerom. Toto podľa mňa nepomôže kvalitatívnej zmene v oboch stupňoch. Takisto nevidím prepojenie medzi školným a tlakom študentov na kvalitu. Takéto prepojenie sa neukázalo ani pri nelegálnom platení externých študentov.“

(Mimochodom, na starej univerzite v Bologni mali študenti možnosť ovplyvniť charakter učiva a spôsob výučby práve vďaka svojej ekonomickej moci.)

Zo štatistik...

Na slovenské vysoké školy sa v roku 2007 zapísalo takmer 59 tisíc študentov. V tom istom roku úspešne absolvovalo strednú školu zhruba 62 tisíc maturantov. Nie je zvláštne, že sú tie čísla takmer zhodné?

Ak by sme sa na vec pozreli len cez tieto čísla, mohli by sme tvrdiť, že štatisticky sa každý maturant zapíše na vysokú školu. Našťastie, nie je to úplne pravda. Na výšku sa zo všetkých absolventov hlásilo 39 tisíc a z nich sa na školu zapísalo 29 tisíc. Absolventi sú teda úspešní v trištvrte prípadoch. Zo všetkých úspešných maturantov v štúdiu na vysokej škole pokračuje zhruba polovica.

Na všetky slovenské školy sa v roku 2007 hlásilo 81 tisíc ľudí, ktorí podali až 156 tisíc prihlášok. Z tých, ktorý sa zúčastnili prijímacích pohovorov bolo prijatých 65 percent.

(zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva)

Kým sa akademická obec nepostaví voči pravidlám, ktoré boli možno oprávnené v 19. storočí, nádej na zmenu ostane iba v teoretickej rovine.

► ktorý sa vo svojich článkoch venuje problematike vysokých škôl na Slovensku.

Láska k titulom

O Slovensku koluje povest, že využíva najväčší počet akademických titulov na svete. Kvôli láske k nim však nemožno počítať s ich rušením (dosť na tom, že sme sa zbavili takých skvostov ako napríklad titul RTDr. – doktor technických vied či JUC – kandidát všeobecného práva), a to zrejme ani v prípade „malých doktorátov“, ktoré sú oproti svetu anomáliou a sú upierané technikom, ekonómom či umelcom.

V tejto situácii je nevyhnutné dať existujúcim titulom obsah a prinavrátiť im vážnosť. To však

nie je možné v systéme, ktorý si pre hladké fungovanie vyžaduje produkovať docentov a profesorov. Dnes školy tlačia zamestnancov do habilitácií, aby im tí následne garantovali študijné programy. Systém je teda nastavený tak, že sa sám znehodnocuje a vytvára priestor na netransparentné kreovanie akademických hodností. Uľahčuje to aj fakt, že školy si samy stanovujú kritériá na habilitácie.

Jednotné univerzálne kritériá habilitácií sa stále viac javia ako nevyhnutné. Riešenie by pritom mohlo vychádzať z prostého výpisu z databáz odborných časopisov, kde sa dajú pozrieť práce kandidátov na profesúru a ohlasy na ne. Ak ich je málo, kandidát nie je vo svete považovaný za dôležitého, a teda ešte nemá čo ponúknuť svojim študentom. Koniec, fajka zhasla.

Druhé šance

Nielen zákony a situácia na Slovensku znižujú úroveň vysokoškolského vzdelávania. Niektoré univerzity sa o zhoršovanie svojej dôveryhodnosti a kredibility postarajú aj samy.

Jedným z faktorov, ktorý môže zhoršovať meno univerzity, je napríklad prijímanie už raz vylúčených študentov. Aký zmysel môže mať prijatie toho, ktorý si už raz nedokázal plniť svoje študentské povinnosti? Druhá šanca? Možno.

Ale ak sa na tento argument pozrieme trpezlivo zistíme, že študent musel takých „druhých šancí“ dostať niekoľko. Prvá druhá šanca je opravný termín. Na niektorých školách je jeden, na väčšine dva. Ak sa to nepodari, ešte stále nemusíme zúfať. Predmet si predsa môžeme preniesť do ďalšieho ročníka. A tu sa scenár opakuje. Z druhej šance sa tak stáva šanca piata (na niektorých univerzitách až siedma).

Špecifickým prípadom sú študenti, ktorí nie sú vylúčení kvôli študijným (ne)výsledkom, ale kvôli morálnym nedostatkom a prehrškam. Je správne prijať takého študenta späť? Nestrať sa opodstatnenie, význam vylúčenia? Či podstata morálnych pravidiel? Akú motiváciu majú ľudia usilovne na sebe pracovať a dodržiavať pravidlá? Ich porušovanie je predsa jednoduchšie. A čo je dôležitejšie, nepotrestané.

Čo sa nám môže stať?

Ak nám niekto na podvod príde, vzniká problém. Môže nás vyhodit disciplinárna komisia. Ale my sa nedáme. Ukážeme všetkým, že sú na nás krátky. Vymyslíme riešenie, ktoré je úsmevné, priam komické. Nepravdepodobné. Podáme si prihlášku znova. Na tú istú univerzitu. Fakultu. Odbor. Postavíme sa tvárou v tvár ľuďom, ktorí nás pred niekoľkými mesiacmi vylúčili. S nesmelým úsmevom na perách, kajúcny hlasom a slovami ľútosti. Kto by sa nezľutoval? Zblúdili ovečku predsa treba vrátiť do stáda. Treba podať bližnému pomocnú ruku, nasmerovať na správnu cestu. A ak na to kašle, „neva“. Meno univerzity síce utrpí a morálne hodnoty a pravidlá budú všetkým len na smiech, ale my si môžeme líhať s pocitom, že sme urobili dobrý skutok.

Tento text je motivovaný udalosťami, ktoré sa stali a redakcia sa k nim chcela/musela vyjadriť.

Z
14

Z
14

Mapa posiata univerzitami

Šesť vysokých škôl na milión obyvateľov. Štatistiky zaraďujú Slovensko medzi krajiny s najväčším počtom univerzít. Podobná situácia je aj v okolitých krajinách. Na milión Poliakov pripadá jedenásť vysokých škôl, Česi majú o jednu viac ako my. Na porovnanie, v Rakúsku sú to tri a v Nemecku majú na milión obyvateľov menej ako jednu.

Kvantita ovplyvňuje kvalitu

Prílišná snaha o vytvorenie konkurencieschopného akademického prostredia spôsobila, že ku dnešnému dňu funguje na Slovensku 20 verejných, desať súkromných, tri štátne a jedna zahraničná vysoká škola. Pri takomto počte škôl sa sídlom akademických inštitúcií stávajú aj okresné mestá. Všetko takto môžeme nájsť napríklad v Dubnici nad Váhom, Skalici či Sládkovi-

čove. Na jednej strane sa vysokoškolské štúdium stáva prístupnejším, na strane druhej nedostatočné pokrytie odborov kvalifikovanými pedagógmi vyvoláva pokles úrovne poskytovaného vzdelávania. Malá krajina ako Slovensko nemôže vychovať dostatočné množstvo špičkových odborníkov, ktorí by zabezpečili všetky odbory na všetkých vedeckých pracoviskách.

Menej je niekedy viac

Analytická Inštitúcia pre dobre spravovanú spoločnosť, Renáta Králiková, si myslí, že problémom Slovenska nie je počet vysokých škôl, ale počet univerzít. „Všetky verejné a štátne školy nemôžu byť univerzitami. Potrebujeme mať diverzifikovanejšie vysoké školy. Chýbajú nám odborné vysoké školy, výskumné univerzity a taktiež nemáme žiadnu elitnú školu.“

Zredukovaním súčasného počtu univerzít na tri až štyri veľké by sme sa priblížili trendom v európskych krajinách. Zvýšenou koncentráciou odborníkov by sa zvýšila úroveň vzdelávania. Univerzity by mali, ako jediné, právo udeliť úplne vysokoškolské vzdelanie. Ostatné vysoké školy by sa mali pretransformovať na odborné školy udeľujúce len bakalárske tituly. Venovali by sa príprave kvalitných odborníkov s dôrazom na prax a špecifikáciu na potreby jednotlivých regiónov.

Najbližšiu výraznú zmenu v systéme vysokého školstva môžeme očakávať po zverejnení výsledkov komplexnej akreditácie. Koľko univerzít ostane, koľko sa zlúči alebo zanikne, zistíme v najbližších rokoch.

Z
14

Psychologické okienko

TEXT: Juraj Holdoš

Chodím s priateľom už štyri roky, no v poslednom čase sa náš vzťah akosi zmenil. On by sa chcel oženiť, ja ešte nie. Najhoršie na tom je, že už druhý rok holduje alkoholu a ja mu v tom neviem pomôcť. Chcela som ho kvôli tomu nechať, ale bolo mi ho ľúto. Teraz som sa však definitívne rozhodla, že vzťah ukončím. Keď som to navrhla priateľovi, začal sa mi vyhrážať samovraždou a ja neviem, čo mám robiť. Nenachádzam žiadnu cestu a spôsob, ako sa dostať zo vzťahu tak, aby si môj priateľ neublížil.

DADA (21)

Milá Dada, ak by ste si vášho chlapca zobrali, zrejme by ste vo svojom vnútri pocítovali volanie po mučeníckom živote. Určite ste psychicky, ale aj fyzicky odolná na to, aby ste prežili svoj život s emocionálne labilným alkoholikom. Prajem vám veľa šťastia a odporúčam hľadať najbližší úrad či faru pre vybavenie náležitostí. Ale teraz poporiadku. Rozhodnutie vstúpiť do stavu manželského nie je malá vec. Keď uvážime, že my katolíci veríme, že je to na „forever“, a to trvá väčšinou dosť dlho, už to fakt nie je maličkosť. Vstup do manželstva je slobodným rozhodnutím dvoch zodpovedných ľudí. Ak to tak nie je, možno čakať iba problémy. A na to, že prídu, by som vsadil aj svoju povest. Ak cítite, že si vášho chlapca nechcete vziať, čo je vzhľadom na váš vek a jeho správanie pochopiteľné, jednoducho si ho nezoberte. Ak vás má rad, počká, respektíve sa zmení, ak nie, tak by to aj tak za veľa nestálo. Takže predčasný sobáš by sme mali vybavený, podme ďalej. Sklon k alkoholizmu. Pokiaľ vás sklon priateľa k alkoholizmu výrazne znepokojuje alebo až desí, pravdepodobne to už nie je iba sklon a taký človek potrebuje odbornú pomoc. Ak podľa Vás nebezpečne veľa alebo často pije a nemieni v tom prestať už počas chodenia, bolo by veľmi naivné myslieť si, že svoje zvyky zmení neskôr. Nezmení sa, ba čo viac, pravdepodobne sa to ešte zhorší. V štátom potvrdenom vzťahu sa dotýčný už nemá prečo meniť, necíti neistotu chodenia, môže si dovoliť viac. Možno aj preto tak prahnú po stave manželskom. Niekedy sa stáva, že partner/partnerka chce toho druhého chodením alebo dokonca manželstvom zachrániť. Bohužiaľ márna snaha. Ťažko sa zachraňuje pred sebou samým. Sklony k rôznym závislostiam a tiež osobnostné problémy by sa mali riešiť ešte pred týmto dôležitým rozhodnutím. Je na to množstvo poradní a odborníkov. A tým sa dostávam k poslednej téme. Vyhrážaním sa samovraždou. Určite to neberte na ľahkú váhu. Ak máte pocit, že to myslí vážne a, napríklad, o tom často hovorí či dokonca opisuje detaily, je potrebné, aby čím skôr vyhľadal odbornú pomoc. V každom prípade to povedzte aspoň jeho najbližším, priateľom, jeho rodinne... Možno je aj to, že vyhrážanie sa samovraždou používa na to, aby vás držal tam, kde chce a vtedy je to hnusné emocionálne vydieranie. Či to už myslí vážne alebo nie, už samotný fakt, že to vyslovil a použil proti vám, sčasti svedčí o jeho osobnosti. Akú máte istotu, že vám to nebude robiť hocikedy? Milá Dada, vy nie ste zodpovedná za jeho život!!! Hrozbou samovraždy sa určite nedajte vydierať a keď to tak cítite, vzťah ukončite. Ak ho ešte ľúbite, môžete sa mu pokúsiť pomôcť, ale môj skromný názor je, že Váš vzťah pochoval prvý on.

TEXT: Peter Kravčák

O Zumagu a doktorandoch

Od vzniku časopisu Zumag sa na Mesiaci stále neobjavil žiaden kozmonaut, Slovensko už nikdy nezískalo žiadnu seniorskú hokejovú medailu a všetci sme zostarli o päť rokov. Tým som sa chcel vyhnúť vysloveniu tej otrepanej frázy, že dolu Váhom za ten čas veľa vody pretieklo. Súčasné vedenie časopisu je už..., ak dobre počítam: $z(x) = -0,25(x-12)^2 - (x-5)^2 + 61...$ kontrolujte ma prosím, ... lebo toto mi nejde dobre, predsa len študujem humanitu...: jeden, dva, tri, štyri... = štvrté v poradí! Štvrté, vari najtalentovanejšie obsadenie tiráže. Okrem potrebného kolena, nadšenia, vízií a ambícií disponujú ľudia okolo nového Zumagu na svoj vek bohatými praktickými skúsenosťami a ak získajú neoblomnú trpezlivosť, tak majú aj perspektívnu šancu posunúť časopis ďalej, možno až do iného výkonnostného levelu. Tým nechcem povedať, že súčasný Zumag musí byť za každú cenu najlepší, to nie. Chcem tým len napísať potrebné a úvod doktorandského okienka.

Apropo, Doktorandské okienko. Zachovalo sa. A čakal niekto azda niečo iné? Vie si niekto predstaviť kvalitný vysokoškolský časopis bez príspevkov dorastajúcej, ehm... inteligencie? Musia predsa byť aj kompetentní, ktorí získajú body a budú Zumagík posúvať do tej spomínanej vyššej kvalitatívnej úrovne. Ach, akí sme neskromní... No ale k veci! Kto je na získavanie bodov počas vysokoškolského štúdia väčší expert, ako že vraj vedeckí pracovníci? Študent obecný sa zaujíma len o kredity a „vlašák“ na večeru..., ale vážení, tu nejde o fažulky. Ide o body... no a na to je expert doktorand kráľovský. Práve on má záujem na tom, aby sa zo Zumagu stal vysoko prestížny, medzinárodne uznávaný, v piatich jazykových mutáciách tlačенý časopis. Samozrejme karentovaný, v zahraničnom vydavateľstve vydávaný mesačník s garantovaným, čo ja viem..., tak 90-percentným podielom tvorcov zo slovenskej Katolíckej univerzity. To je náš cieľ, ktorý ideologicky spleťame v miestnosti F 405 a na ďalších, našimi kolaborantmi okupovaných, pracoviskách Katolíckej univerzity. Preto existencia tohto okienka, pri ktorom teraz Bohapusto strácate čas namiesto obľúbeného chatovania na internete.

V každom prípade sa pri tvorbe tohto žiadaného doktorandského okienka (s dvojitémi sklami, pravým dreveným rámom a sieťkou proti hmyzu v základnej výbave) môžete zúčastňovať aj vy. Stačí, ak sa chalani už 3500x oholili a dievčatá nie sú ani doma, ani u babky na povale, či rukami mladšej sestry vlastníkmi žiadneho výrobku od Mattela. Potom sa môžete zúčastňovať na našich pondelkových neúčastiach v škole, utorkovom zbieraní futbalových modrín zavŕšeného odbornými, chmelovými dišputami v ružomerských literárnych Mensa kaviarňach a knižniciach. Môžete sa tiež zúčastniť stredajších spoločných raňajok pre bežného študenta už o neprípustných a nedostupných 8:00 (čítaj: osem, nula, nula), no a samozrejme aj štvrtkových odchodov domov. Môžete toho ale oveľa viac. Napríklad vyvracať názor Imra Gazdu o prospešnosti výstavby moslimských mešít na Slovensku, spochybňovať mienku Pavla Izraela o neopodstatnenosti výučby anglického jazyka na vysokých školách. Dá sa tiež polemizovať s úsudkom Vlada Buznu o systematickej škodlivosti Public Relations na psychohygienický vývoj jedinca, či presvedčiť našich kamarátov filozofov a historikov, že René Descartes naozaj nebol posledný uhorský panovník.

Alebo... alebo môžete len tak z nudy vlastným telom brániť Petra Kravčáka pred - po tomto článku - rozzúrenými kolegami.

Rallye smrti

Kino premiéra: 20.11.2008

Krajina: USA, 2008

Minutáž: 89 min

Žáner: Akčný/Thriller/Sci-Fi

V roku 2012 sa zrútila ekonomika v USA. Vysoká nezamestnanosť, neustále sa zvyšujúca kriminalita a následná strata kontroly nad ňou spôsobili, že sa väzenský systém dostal na kritický bod. Nápravné zariadenia začali organizovať zápasy na život a na smrť vysielané cez internet, aby priniesli súkromným organizáciám zisk a súčasne pobavili divákov. Po určitom čase ľudí takýto druh zábavy začal nudiť a tak sa zrodilo Rallye smrti (Death race). Smrtiace preteky, pri ktorých má päťnásobný víťaz garantovanú slobodu...

Rallye smrti je akčný film, ktorý sa dá zaradiť do vyššej kategórie klasickej „béčkovej“ zábavy. Smrtiace preteky sú akciou doslova napančané. Škoda, že miestami iba akciou. Režisér Paul W. S. Anderson (Resident Evil, Votrec vs. Predátor) stavil na rýchle autá, zbrane, bitky, pekné ženy a známe tváre, čo bolo pre film životodarné. Nedoriešil však naivne a často až nevhodne jemne pôsobiace dialógy. Rovnako ako tuctový dej spojený s trocha mäkkým hip hopom a predvídateľný záver, ktorý úplne uteká od žánrového zaradenia a zároveň pôsobí nanajvýš rušivo.

Anderson niekedy režíruje priemerné snímky s hercami, ktorí majú omnoho väčší potenciál. Jason Statham (Kuriér) v hlavnej úlohe je jasným príkladom. Jeho herecká kapacita nie je režisérom ani zďaleka vyčerpaná. Statham bol i napriek tomu dobrou voľbou, rovnako ako krásna Hispánka Natália Martinéz. Obaja totiž dodali filmu istú dávku noblesy, šmrncu, drsnosti, a tým mu u diváka vylepšili skóre. Kvality filmu zvyšila aj kamera, ktorá sa neobmedzuje iba na mäťúce záblesky. Naopak, sprehľadňuje a poskytuje divákovi dostatočne široký priestor na vychutnanie akčných scén.

Remake na Death Race 2000 je omnoho kvalitnejší ako jeho pôvodná verzia. Na jednej strane ide o dokonale efektný akčný film, pri ktorom divák nezaspí od nudy. Na strane druhej o krátkodobý zážitok, aj vďaka jednoduchému priamočiaremu scenáru, ktorý vystačí na cestu z kina.

Cesta kráľa nezávislého filmu

V roku 1987 na filmovom festivale v Cannes postával pri červenom koberci mladík z New Yorku - Darren Aronofsky. Vtedy netušil, že raz bude veľkým režisérom, na ktorého budú smerovať všetky tie blesky fotoaparátov. Bol ešte len čerstvý maturant, ktorý cestoval stopom po Európe a sníval svoj sen.

Darren sa narodil židovskej rodine Aronofských 12. februára 1969 v New Yorku. Už ako dieťa sedáva dlhé hodiny pred televíznou obrazovkou. Jeho mladosť výrazne ovplyvnila kultúra hip-hopu. Maľuje graffiti na vozne metra a tancuje breakdance. Chodí často do kina, kde obdivuje tvorbu veľikánov ako sú Stanley Kubrick či David Lynch. Začína nakrúcať krátke filmy, prvýkrát využije „hip-hopovú montáž“. Teda rýchly strih obrazov, do rytmu hudby. Po skončení strednej školy odchádza do sveta. Spoznáva Európu, ale aj Blízky Východ. Po pol roku strávenom mimo domoviny sa vracia späť a nastupuje na prestížny Harvard, kde študuje antropológiu, hraný film a animáciu.

Po úspešnom absolvovaní univerzity sa talentovaný chlapec z Brooklynu púšťa do svojho prvého, veľkého projektu – Pi. Príbeh o šialenom matematikovi, pátrajúcom po vzorci pre newyorskú burzu, nadchol porotu na festivale v Sundance. Špecifická, nezvyčajne depresívna atmosféra filmu, ktorej dopomohla výborná kamera a hudba Aronofského dvorného skladateľa Clint Mansella, divákov šokovala. Odnáša si cenu za réžiu a jeho spanilá jazda kinosálami pokračuje najznámejším filmom Rekviem za sen. Kam až je človek schopný zájsť kvôli drogám, ktorým podľahol, nám vykresľuje film do detailu. Ešte viac však tlačí na divákovu psychiku pri scénach ich užívania. Rýchle strihy na očné zrenice, injekčné striekačky či pulzujúcu drogu v žilách nenechajú diváka v pokoji. Do tretice Aronofsky boduje sci-fi snímkou Fontána. Túto ódu na lásku a večnosť nám režisér servíruje tromi príbehovými líniami. Asistuje, ako tradične, skvelá orchestrálna hudba a kamera.

Filmy Darrena Aronofského dnes ešte ťažko označiť za kultové, no prevláda v nich novátorstvo a originalita. Majú svoju filozofiu. Svoj vlastný svet, ktorý aj napriek tomu, že sa vám nemusí páčiť, chcete pochopiť. Zasiahnu vás. Budú vám po chrbte behať zimomriavky, budete plakať. Možno budete cítiť nevoľnosť. Po záverečných tituloch však bude vami prechádzať zvláštny pocit. Nedokážete ho opísať. Neviete či je dobrý, alebo zlý. No budete ho chcieť cítiť ešte raz.

Sen utiahnutého chlapca

TEXT: Veronika Polentová

Večierky, extravagancia, homosexualita, drogy a najmä talent. Poznávacie znamenia autora, ktorého Američania považujú za génia a Európania sa pýtajú, kto to je. Truman Capote.

Utiahnutý chlapec

Syn šestnásťročnej krásky a mladého výtržníka. Utláčaný chlapec, ktorému sa všetci smiali. Možno kvôli tenkému hlasu. Možno kvôli tomu, že nežil u rodičov, ale u tety. Možno kvôli jeho utiahnutej povahe. Možno kvôli menu, ktoré vôbec nebolo obyčajné. A ani on nebol obyčajný. Aj napriek neschopnosti naučiť sa aspoň základom matematiky alebo abecedy, sa stal uznávaným autorom. Veľakrát označovaným za génia.

Počiatky slávy

Truman Capote sa preslávil najskôr ako veľmajster rozprávačského štýlu. Po vydaní jeho prvotiny *Iné hlasy*, iné izby, sa stal stredobodom pozornosti. Bolo odvážne a šokujúce v päťdesiatych rokoch minulého storočia rozprávať o homosexualite. Nie o nej ešte písať. Capote sa však vymykal mnohým pravidlám. Sám sa nikdy nehanbil za svoju orientáciu. Práve naopak, hrdo sa k nej hlásil. Desať rokov bol zasnúbený so svojou životnou láskou, umelcom, otcom pop artu Andy Warholom, s ktorým sa zoznámil, keď mal 27 rokov.

Roky zábavy

Capote sa nepreslávil len vďaka svojmu talentu a schopnosti pútavo spracovávať literatúru faktu. Čoskoro začala známosť Trumanových literárnych schopností dobíeť jeho povest zhyľca. Utláčanie a výsmechy z mladosti si začal vynahrádzať v dospelosti. Zúčastňoval sa na všetkých možných večierkoch. Najoblúbenejším podnikom bola vychýrená diskoteka Studio 54. Vždy vo svojom štýlovom oblečení, ktoré malo všetkým ukázať, že je iný. Svoj biely klobúk, slnečné okuliare a šál nikdy neodkladal. Tvorili jeho reklamnú značku.

Vrchol a pád

Vrcholom jeho literárneho a zároveň spoločenského života bol román *Chladnokrvne*. Kniha je dodnes označovaná za milník literatúry faktu. Capotovi neprinesla len slávu, ale aj milióny. Na oslavu svojho diela usporiadal maškarný Čierno-bielý ples, na ktorom boli napríklad Frank Sinatra, Walter Matthau alebo Mia Farrow. Dodnes sa tento večer v hoteli Plaza označuje ako večierok storočia.

Po ňom však nastali pre Trumana zlé časy. Opojený slávou a úspechom sa rozhodol napísať knihu *Vypočuté modlitby*, v ktorej chcel priniesť pravdu o smotánke. Nik z jeho priateľov však nechcel, aby sa jeho neduhy a špinavosti dozvedela verejnosť, a tak sa s Trumanom prestali všetci stykať.

Truman sa stal opäť outsiderom. Na rozdiel od detstva si však našiel „priateľov“, ktorí mu mali v ťažkých chvíľach pomáhať. Boli nimi alkohol a drogy. Jeho závislosti prerástli až do výtržností a niekoľkých zatknutí za jazdu pod vplyvom alkoholu. Nakoniec ho mesiac pred šesťdesiatymi narodeninami drogy premohli.

Z

Raňajky u Tiffanyho

V Európe je známe najmä Capotovo dielo Raňajky u Tiffanyho. Dnes už však nik nevie, či novelu preslávil viac film s Audrey Hepburn alebo pesnička od Deep Bleu Something. Capote v tejto knihe prináša príbeh mladej Holly Golightly, dievčaťa, ktoré túži prežívať pravý americký sen, chce žiť život ako z reklamy. Život plný krásnych obrázkov. Spraví kvôli svojmu snu všetko. Nie sú jej cudzie klamstvá, pretváрка, či predávanie sa. Sám autor je hlavným rozprávačom. Pozoruje hlavnú hrdinku, ktorú ľúbi. Pri čítaní uvažujete, či sa pozerá naozaj na hrdinku alebo opisuje samého seba. Holly má v sebe vlastnosti, ktoré si odporujú a zároveň tak neodmysliteľne patria k sebe. Je tvrdá a zároveň naivná, je nezodpovedná a má veľmi špecifické pravidlá. A ešte špecifickejšie predstavy o živote. O svojom živote. Capote analyzuje a hľadá dôvody jej spôsobu života. Uzatvára, že je to spôsobené detstvom. Tak ako poznačili ranné roky života povahu a vlastnosti jeho hrdinky, tak aj samotný autor si svoje krivdy z detstva niesol celý život.

Chladnokrvne

V jedno novembrové ráno si Truman prečítal v New York Times o brutálnom vyrazení jednej rodiny v Kansase – rodičov spolu s päťnásťročným synom a šestnásťročnou dcérou. Vrahmi boli dvaja tuláci. Vtedy ešte Truman Capote nevedel, že mu tento príbeh prinesie najväčšiu slávu.

Truman sa pri písaní nezaoberal len opisom vraždy. Chcel sa dozvedieť podstatu zločinu, jeho dôvody. Kvôli túžbe po informáciách a podrobnostiach prípadu si prenajal dom v dedine, kde sa vražda stala. Vypytoval sa všade a všetkých.

Po chytení vrahov ich často navštevoval vo väzení. Mnohí ho obvinili, že sa dokonca do jedného z vrahov, konkrétne Perryho Smitha, zaľúbil. V knihe, a neskôr aj vo filme, zachytáva Truman nielen dôvody vraždy a chladnokrvnosť vrahov, ale aj ich pocity, povahu a ľudské črty.

Zároveň sa v nich odzrkadlila autorova dilema: pochopenie, možno oddiv k vrahovi a neskutočná túžba po jeho smrti. Práve ich poprava totiž mala byť bodkou, vyvrcholením tejto knihy. Po šiestich rokoch skúmania a šiestich tisícoch strán poznámok tak vzniklo dielo, ktoré zmenilo americkú literatúru aj Capotov život.

Bukowskeho Najkrajšia žena v meste

Niektoré diela sú osudové. Pripletú sa vám do cesty a vy neviete odolať. Rovnako to bolo s útlou červenou knihou s romantickým názvom Najkrajšia žena v meste od Charlesa Bukowskeho. Práve ona ma počkala v hypermarkete pri nákupe parížskeho šalátu a štyroch rožkov. Zbadala som ju na potulkách medzi regálmi. Niektoré ju položil medzi ponožky, asi si to rozmyslel. Ja nie.

Vydarený „výcuc“ jednej z poviedok, ktorý sa pretŕčal na zadnej strane obalu si ma kúpil. Tridsať príbehov, 30 životných krachov či 30 objavení samého seba, tvorí neuveriteľnú mozaiku. Priznám sa, niektoré z nich som musela čítať viackrát, kým som zachytila skrytý pointu. Poviedky sú plné ľudí. Dýchajú charakterovými črtami obyčajných jedincov, s ktorými sa každodenne stretávame. Ale aj tými, ktorých nikdy nestretneme. Bukowskeho nezaujímá, prečo robia chyby, prečo sú tak bezcharakterní, špinaví, stratení... Skúma predovšetkým príčiny ich konania, dôsledky životných prešlapov. Často autobiografických. Postavy vykresľuje svojším spôsobom. Neslušným, hrubým, ale rovnako priamym. Vulgárnosť spolu so sexuálnymi skúsenosťami či neskúsenosťami autora ma v jednotlivých

príbehoch vôbec nerušila. Žiadne znásilňovanie postojov či názorov čitateľa. Niektoré používa vulgarizmy preto, aby zaujal. Bukowski ich používa preto, lebo musí. Niektoré to bude možno pokladať za jeho obmedzenie. Nedostatky v jeho slovnom vyjadrovaní. Ja to považujem za jeho štýl. Za výpovednú formu, bez ktorej by Najkrajšia žena v meste nebola tou najkrajšou.

Kto chce, môže Bukowskeho Najkrajšiu ženu odložiť po prvej poviedke. Nečakajte jednoduchý štýl či pochopenie. Autor sa pohral. A vyšlo mu to.

Bukowski píše o svojich ženách, prostitútkach, alkohole, prízemných vášňach, priateľoch, o konských dostihoch či o svojej matke. Sklamany životom a presiaknutý novými zážitkami prežíva svoje roky. Nejedna poviedka hraničí so sci-fi, no aj tu zapochybujete, či to nemôže byť realita. Názvy jednotlivých príbehov si pred zakúpením knihy nečítajte. Sú „lacné“ a mohli by vás pomýliť. Na záver pripomienka pre tých, ktorí by si dovolili porovnávať Bukowskeho s Matkinom. Matkin sa musí ešte veľa učiť...

TEXT: Katarína Petříková

Z

The Age of the Understatement

O výnimočných veciach sa väčšinou dozvieme najmenej pravdepodobnou cestou. Väčšinou náhodou. Vďaka basákovi z U2, jeho krátkemu videu a zaujímavej piesni na pozadí, som sa dozvedel o výnimočnej kapele, ktorá si k nám, žiaľ, ešte nenašla svoju cestu. Pohodový anglo-francúzsky sound ma tak priviedol ku kapele **The Last Shadow Puppets**. Viac však napovie formácia **Arctic Monkeys**, z ktorej pochádza aj **Alex Turner**, ktorý tieňové bábkly založil spolu s **Milesom Kaneom**. Po polročnom experimentovaní a spoločnom tvorení mali dostatok materiálu na to, aby vydali svoj debutový album **The Age of the Understatement**. Dvanásť rovnocenných skladieb vás vtiahne do klasického britského zvuku šesťdesiatych rokov s jemnou francúzskou nonšalantnosťou. Jednotkou v britskej *UK albums chart* sa stal hneď po vydaní. Prvým singlom bola rovnomená pieseň albumu, ktorá dosiahla zatiaľ najlepšie umiestnenia hitparád. Silná basová linka sprevádza dynamickú pieseň. Tak, ako iným skladbám na albume, nechýba ani tejto prepracovaná, lahodná hudba a melodicnosť. Sú ako stvorené pre soundtracky filmov, ale i ako liek na „všedné počúvanie“. Keď sme pri filmoch práve v **My Mistakes Were Made For You** nájdete nádky klasických bondoviek. Tento singel mi učaroval najviac. Na jeho nahrávaní spolupracoval aj Londýnsky metropolitný orchester. Jemné vibrato Alexovej gitary k vám prinesie vánoč francúzskeho prímorského mestečka.

N

Peha

Keď sa začne rozprávať o skupine Peha, ihneď si predstavíte jej charizmatickú líderku Katarínu Knechtovú. Mnohí si ju pamätajú ešte zo začiatkov spojených s I.M.T. Smile. Ako bezprostredná pubertárka vtedy pobehovala po pódiu okolo Ivana Táslera. Po krátkom čase však prišiel konflikt a Katka skupinu opustila. Prešlo pár rokov, z týždňovky sa stala uvedomelá žena, ktorá Slovensku predstavila vlastnú kapelu Peha v zložení Martin Migaš – bicie, Kajo Sivák – gitara, Ďuro Ondko – klávesy a Marek Belanský - basa. Prvý singel „Dialkové ovládanie“ bol počas dvoch mesiacov najhranejším hitom slovenských rádií. Potrebnú pozornosť na seba strhli až videoklipom ku skladbe „Diabol anjel“, kde sa Katka ostrihala dohola.

Typický slovenský gitarový poprock si našiel cestu k poslucháčom až s druhým albumom „Experiment“. Peha sa na piesňach podieľa po hudobnej i textovej stránke plne autorsky. Nie je to len obyčajná zmes akordov na spríjemnenie krátkej chvíle. Prostredníctvom hudby sa snažia poslať medzi fanúšikov akési

vyššie poslanstvo. Obzvlášť sa im to podarilo predviesť v piesni „Slnčná balada“, ktorú ocenili i mnohí uznávaní hudobníci.

Najväčší úspech prinieslo skupine tretie dielo „Deň medzi nedeľou a pondelkom“. U nás dostal album za predajnosť platinovú platňu, u českých susedov zlatú. Mediálny tlak, stovky precestovaných kilometrov, denno-denné koncertovanie a neustála pozornosť fanúšikov začala členom Pehy prerastať cez hlavu. Prvé spory zažehnal úspech singlov „Za tebou“ a „Spomal“.

Netrvalo dlho a Pehu i jej líderku zasypali mnohými oceneniami. Zaujala i režiséra Juraja Jakubisku, ktorý ju oslovil s ponukou naspievať titulnú skladbu pre film Bathory. „Môj Bože“ naspievaná v staroslovenčine sa stala okamžitým hitom. Katka, i po tejto skúsenosti, dostala chuť naspievať vlastný sólový album. Po krátkej mediálnej vojne plnej obvinení prišlo k ukončeniu spolupráce, no nie k definitívnemu rozpadu kapely. Zvyšní členovia už pracujú na nových skladbách a za bývalú líderku už hľadajú náhradu.

N

DISKOGRFIA

1999 – Niečo sa chystá
2001 – Krajinou
2003 – Experiment
2005 – Deň medzi nedeľou a pondelkom

OCENENIA

Skupina:
1999 – Objav roka
2006 – Aurel – Najlepšia skupina, Najlepšia pieseň /Za tebou/, Najlepší album /Deň medzi nedeľou a pondelkom
Strieborný Slávik
2007 - Bronzový Slávik
Katka Knechtová:
2002 – Aurel za najlepšiu ženskú speváčku výkon
2006 – Aurel pre najlepšiu speváčku
Strieborný Slávik

TEXT: Michal Hríčko

music NEWS

Franz Ferdinand ohlásili vydanie tretieho štúdiového albumu s názvom „Tonight“

Bývalý producent Nirvany, Butch Vig, začal pracovať s Green Day na ich novom albume. (Máme sa na čo tešiť...)

Populárna hra Guitar Hero poteší všetkých fanúšikov R.E.M., pribudli tri piesne týchto veľikánov

Nitra, Martin, Zvolen a Prešov očakávajú veľkolepé koncerty Desmodu, ktorý ich odohrá so 40 členným orchestrom. O ďalších mestách sa ešte rozhoduje.

Október priniesol aj novú edíciu gitár Gibson Les Paul Gold Top. Jej tvárou sa stal legendárny Slash.

Niečo z októbrovej histórie: John Lennon by oslávil 68 rokov, svoje „narodeniny“ by oslávil aj muzikál Hair alebo The Jimi Hendrix Experience. V októbri 1970 žiaľ po predávkovaní heroínom opustila hudobný svet Janis Joplin.

music NEWS

TEXT: Eva Okolitzánová
FOTO: radioservis-as.cz

Bude chýbať

Nie je veľa ľudí, ktorých národ miluje. Michala Dočolomanského miloval. Ťažko sa vyrovnáva s tým, že ho už uvidí iba v starých filmoch a reprízach relácií. Nedá sa uveriť, že zrazu tu už nie je. Že odišiel za Krónerom a Satinským. Že choroba ho zmenila na nepoznanie.

„Čo sa čuduješ, veď hral samé kladné postavy?!“ Bolo mi „objasnené“, čo sa skrýva za tajomstvom jeho úspechu. Ale nie je to pravda. Hral, napríklad, zlého kráľa v *Plavčíkovi* a *Vratkovi*. A namysleného doktora v *Medenej veži*. A ani v *Červenom víne* to také ružové nebolo. No tak dobre. Hral skoro samých kladasov, ale k nemu sa ani žiadni „zosynovia“ nehodili.

Fešák. S charizmou, ktorá by sa dala krájať a stále by jej bolo dosť. „*Lúbim Ťa, to nie je iba krásny sen, tiež ma ľúb, nech nie som viac sám.*“ Text „repetáckej“ pesničky síce neoplyva originalitou a do kroniky pop music sa nezapíše zlatými písmenami, ale pri vybavení si podmanivého hlasu sa do neho zamiluje nejedna zástupkyňa nežnejšieho pohlavia. Minimálne platonicky. Odvtedy, ako Michal Dočolomanský naspieval tento „lovesong“, ubehlo 31 rokov. Deti si ho spájajú s kamarátskym Mackom Uškom, ktorý im praje dobrú noc.

Pre mňa, ešte ako pre desaťročné dieťa, bol zážitok na celý život stretnúť ho v Bratislave. Hrozná bola jediná vec. Nemala som pero a notes, aby som si mohla poprosiť o autogram. Tak som ho iba obišla a bežala ich kúpiť do papiernictva a naspäť pred Divadlo P. O. Hviezdoslava. Nedalo sa veľmi spoliehať na to, že tam ešte bude, keď sa vrátim. Ale bol. Podpísal sa, „vyzvedel“, odkiaľ som. Okrem toho, že si to pamätám do detailov doteraz, je to jediný podpis, ktorý v tom bloku mám.

Stovky ľudí pozná texty z muzikálu *Na skle maľované* naspamäť. Keď Nick Carter vyšetruje prečo Adéla ešte nevečerala, Sherlock Holmes, Hercule Poirot a ostatní „im podobní“ sa môžu schovať. Niečo sa však nezmenilo. Národ Dočka stále miluje. Za množstvo rolí, ktoré odohral. Za to, aký bol. Charizmatický. So zamatovým hlasom. Nezabudnuteľný. Odišiel Pán Herec...

Muzikál maľovaný srdcom

Príbeh legendárneho zbojníka Juraja Jánošíka, zosobneného v muzikáli *Na skle maľované*, nie je len reprodukciou historických faktov. Poetická hra, vyjadrená folk-rockovou hudbou, vykresľuje sny a túžby prostého slovenského ľudu, ktorý hľadá šťastie, spravodlivosť, lásku a nádej na lepší život. Tento obraz človeka sa ani časom nezmenil a je vlastný aj dnešnej generácii. Lyrické spevy, idylický folklór, oslava podtatranskej prírody, to sú črty muzikálu maľovaného srdcom...

Pôvodná spevohra *Na skle maľované* je dielom poľských autorov. Komponistky Katarzyny Gärtnerovej a básnika Ernesta Brylla. Vznikla v roku 1970 vo Varšave. O dva roky neskôr ju v československej premiére uviedlo Státní divadlo Brno pod názvom *Zbojníci a žandári*. Príbeh terchovského rodáka Juraja Jánošíka prišiel onedlho aj na Slovensko.

V režijnom spracovaní Karola Zachara a s choreografickou úpravou Štefana Nosála muzikál prvýkrát predstavilo Slovenské národné divadlo (SND) 19. októbra 1974.

Insencia zbierala jeden úspech za druhým. Rekordy návštevnosti padali aj vďaka kvalitnému hereckému obsadeniu – Božidara Turzonovová, Soňa Valentová, Elo Romančík, Leopold Haverl, ale najmä, zásluhou hlavného predstaviteľa Michala Dočolomanského.

Z politických dôvodov museli predstavenia v roku 1983 na čas prerušiť. V tomto období už mali v Československu za sebou takmer 200 repríz. Muzikál bol pozastavený kvôli protikomunistickému postoju jedného z dvojice autorov Ernesta Brylla, ktorý verejne kritizoval socialistický režim v Poľsku a na protest vystúpil zo strany. Na scénu sa Jánošík zakrátko vrátil, ale potom čo Bryll emigroval, ho opäť zakázali.

Po rozpade socializmu sa v roku 1991 SND rozhodlo muzikál obnoviť. Na jeho doskách odohrali herci ďalších, približne, 650 repríz. Poslednýkrát si úlohu Jánošíka Michal Dočolomanský zahral ako 60 ročný v roku 2002. Odvtedy hru naštudovalo niekoľko ďalších slovenských autorov, medzi nimi aj Ján Ďurovčík v spolupráci s folklórnym súborom SLUK. V úlohe Juraja Jánošíka sa počas štyroch desaťročí vystriedali viaceré herecké osobnosti, ale symbolom legendárneho zbojníka navždy ostane nezabudnuteľný herec Michal Dočolomanský.

Terchovský rodák, ktorý bol v roku 1713 obesený na háku za ľavé rebro v Liptovskom Svätom Mikuláši, je dodnes diskutabilnou historickou postavou. Život zbojníckeho kapitána ostane pre nás pravdepodobne navždy záhadou. Muzikál na skle maľované sa nesnaží nájsť odpoveď na to, či bol hrdinom alebo len obyčajným zločekom - kariéristom. Prostredníctvom tanca a spevu vykresľuje príbeh smútku a radosti prítomné v každej dobe.

S bohmi a automatmi nie sú žarty

Vážení čitatelia! Po dvoch mesiacoch prestoja ideme ďalej. Pokračujeme v kvalitatívnom výskume ružomerských kultúrno-spoločenských ustanovizní. Jablko ďaleko od stromu nepadá, teda začíname tam, kde sme pred letom ukončili našu strastiplnú púť. Mihotavému a pozornému oku dvoch zhýralých a necudných štamgastov tentoraz podľahol lokál s nevšedným názvom „Piváreň Kláčno“.

„Dopi, ideme,“ napomína svedomito zajakávajúci sa údržbár Slavomír svojho pobočníka od stola. „Šesťkilového pstruha si vravel? To nemôže byť pravda! V hrabovskom potoku sú raz také kapre!“ nedá sa Jožo, známy aj ako „Prekliaty“. Ponúkne Slava prívetиво Marskou a potľapká ho po prepotenej flanelke.

Piváreň, čo do histórie, funguje ako dvojkomorová duma. Prvú komoru tvorí snemovňa zložená výlučne zo ženatých či inak telesne postihnutých jedincov. Hlavy mnohopočetných sídliskových rodín sa tu pravidelne združujú na poradných schôdzach a grémiách. Druhé krídlo legislatívnej ustanovizne tvorí kolokvium staršínov. Starí mládenci, šťastne nezadaní a inak obdarení delegáti, tu väčšinu času rokujú o sociálnej politike sídliska a v neposlednom rade i o demografickej kríze, ktorá zasiahla ich bohumilé bydlisko.

Na poslednom krízovom zjazde bola senátom jednomyselne schválená novela o cenách, podľa ktorej budú všetky komodity predávané za jednotný kontroverzný kurz určený Bruselom na 30,1260 koruny. Po mohutnej vlně kritiky zo snemovne bol legislatívny rámec pozmenený, a to nasledovne: Kto nebude disponovať dostatočným finančným kapitálom potrebným na kúpu piva, môže manželkine úspory investovať do jednej z blikajúcich skriniek s točiacim sa ovocím.

Jedným z nešťastníkov, ktorí podľahli okovám blikajúcich nástrah, je aj Ivan. Stojatý tulák, bláznivý muž, ktorý od rána do rána nosí po Kláčne plátennú tašku. Zadarmo ponúka to, čo je v nej... „Ani výhra, ani nič...“ hude si dokola. Ale ak raz vyhrá, knižne vydá zbierku svojich úvah a reflexií, ktoré poctivo ukrýva zvinuté v plátenke zavesenej na ľavom predlaktí. Často sa s Prekliatym Jožom v družnej debata pozabudnú a spomínajú na dávnu legendu starých otcov o veľkom Krakonošovi...

„Počul som, že krčmárka Hilda ukrýva v presklennej vitríne pod výčapom pozorne zapecatenej Krakonošov ukazováč,“ sprisahanecky šepká Jožo Ivanovi. „A prečo len ukazováč?“ hlesne Stojatý tulák.

„Je to výstraha pre všetkých senátorov, aby sa neženili a vábíve skrinky nechali blikat,“ odpovedá s dobrým úmyslom Prekliaty.

Ivan sa zamyslí, jemne pokynie hlavou a pomedzi štrbavé zuby precedí: „To dáva zmysel. Otec ma vždy pred blikajúcimi skrinkami varoval. Hovoril, že ak sa mi v jednej z nich skrižia tri citróniky, germánsky bôžik vystúpi z blbín zatratenia a zjaví sa mi rovno za chrbtom.“

Stojatý tulák Ivan úpenlivo striehne na Krakonoša. Na ľavom predlaktí má prehodenú tajomnú plátenku.

„Hej?“ vyfúkne spolu s cigaretovým dymom Jožo. „A čo potom?“

„Vezme si ma zo sebou,“ odpovie mlčiacim pohľadom Ivan.

„Chlapci, záverečná. Ale pívko ešte môžete dopiť,“ kričí od výčapu vdova Hilda. Párík študentov religionistiky, ktorí mlčky počúvali rozhovor dvoch zúbožených duší, pomaly dofajčia a poberú sa do pavučín sídliskových ulíc.

„A ešte sa mi vráťte, študentikovia moji!“ kričí za nimi Hilda. Tušia, že Krakonoš nie je len rozprávka.

Píšu totiž dizertačné práce o germánskej mytológii. A Ivan? Ten v tom má už jasno.

Konečný verdikt:

Ivan „Stojatý tulák“:

„Krakonoš ma máta pravidelne. Poznáam ho lepšie ako vlastnú ženu. V starom deravom kabáte mi vždy zatemní okolie a ja na okamih vytriezviem z reality. Sme len dvaja v tom nedeliteľnom priestore a vtedy zmievam... Vraciam sa sem pravidelne, chcem sa s ním spriatelíť a podeliť o moje zápisky z plátennej tašky. On sa však vždy neúprosne rozplynie ako každodenný večer. Je to ťažké, raz sa to ale možno podarí.“

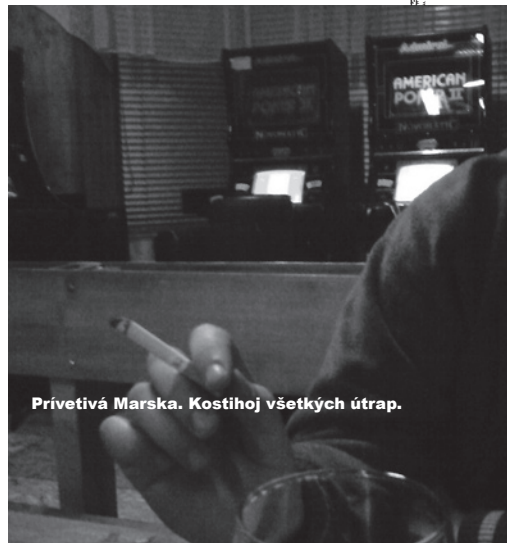
hodnotenie podniku: ****

Jožo „Prekliaty“:

„S bohmi nie sú žarty. Krčmárka a údržbár Slavo to vedia. Hildin manžel sa dovtedy motal okolo blikajúcich skriniek, kým na krku nepocítil Krakonošov citrónový dych. Odvedy je Hilda vdovou a Slavko, ktorý to všetko videl na vlastné oči, sa zajakáva.“

hodnotenie podniku: ***

Venované všetkým, ktorí sa dokázali vzoprieť moci blikajúcich skriniek a nikdy viac nevhodia svoju dušu do hracieho automatu.

Prívetivá Marska. Kostihoj všetkých útrap.

So many questions people asked me when I came back home that I got used to answer them: *"My spirit is still in Australia, my body is in Slovakia and my thoughts are in Great Britain."* And however, I am sitting now opposite the window in one Victorian-style house in London, watching the airplanes landing or getting off, I am writing about the "Aussies".

Actually, who are the "Aussies"?

They are the Australians and thank to WYD 08 and meeting with Benedictus XVI., I could meet them during the last July. Their cities are always full of visitors - travellers and adventurers - and probably that is the reason why they are so happy-go-lucky. In fact, they must be because of the uniques like their plastic bank notes (single in the world with no possibility to wrinkle them), Vegemite similar to Nutela (made from the vegetables, beer's yeast and spice!) which tastes as a bouillon, mincements made from the pigeon, kangaroo and sheep meat or a view from the hotel toilet of the city from the 35th floor...

Melbourne: Forget "jet lag"!

Usually, people got it after travelling and economic lag and the result is sleeplessness. Unfortunately, they need more time for adapting. But next day, when I was invited to Running club founded world-wide-ly, I could not refuse it, could I? All smiley runners had their own maps with the signed tracks and batteries because of the darkness. Sometimes I had to stop because of my laugh. But the thing is, after 7 km across the Melbourne roads and bridges, fun finished. Finally, "Aussies" stopped for a break in some park with the benches and the buckets on them, filled up with some delicacy. And the most interesting were news after my pint that I had some ginger wine and beer! And then 5 km of running more! So my 2nd Australian day caused me keeping in mind, how to forget all lags and keep fit.

Tasmania: Never-ending stories from 7th to 9th July

On the first side, three days are not such a long time, but on the other side, just these underlined the richness of our lives: "13 Tasman devils". The hours spent sitting in the cars, walking in the raining forests, scrambling under the waterfalls, lying on the large warm stones, looking for a hostel in the night, eating our lunch opposite the ocean...

Sydney: Place for unforgettable sailing

During a walk along the harbour with our flag in hand, some guys yelled at us from a boat: *"Podte Slováci! Plavba je zadara!"* So we did not wait a minute, obeyed our Czech neighbours and embarked. Amazing half an hour of long sailing: Tasman Sea, Opera House, Harbour Bridge, Darling Harbour... the night lights and crazy gospel music in background. Then a moment of the truth came: debarking and paying for the tickets, however we thought it was free. Despite of that, we persuaded the inspectors about the misunderstanding successfully and I was satisfied absolutely!

"Home, sweet home..." or *"Australia, incredible Australia..."* My body and thoughts are in London, but my spirit's got lost on the other continent...

TEXT: Elena Bartošová
FOTO: Liliana Košířanová

Deutschland, Paris, Camarque, Salin de Geraud, Dahoam, Universität Passau... All das steht in meinem Resümee aus diesen Sommerferien. Für mich waren sie eigentlich sehr interessant, wie nie früher. Zuerst nicht geplante Arbeit in einer kleinen deutschen Stadt Oppenheim, dann ein Angebot zum Urlaub in Südfrankreich und schließlich die ersehnte Annahme an der Universität in Passau. Einmal hin, alles drin... genau wie in der Werbung für einen nicht besagten Markt. Das ist mein Leben. Wie ist es mir alles gelungen? Nachdem ich nach großen Problemen mit meiner falschen Reisekarte in Oppenheim angekommen war, erwartete mich noch ein größeres Problem. Frankfurter Dialekt. Wo es kein „ich liebe dich“ gibt, sondern „i8 lieb di8“. Katastrophe. Und wenn man sich zudem um einen alten Businessmann kümmern soll, der mit Zahnprothese spricht, dann ist alles zu viel. Aber das Leben ist wie eine Sinusfunktion: einmal oben, einmal unten. Die Kraft der Gewohnheit macht die Meinige. Dann aber ging es weiter. Die Einladung zu einem Urlaub in wunderschöner Camarque in Frankreich, das Meer, ganzen August, Sommerresidenz in Salin de Giraud... Ein Angebot, das man einfach nicht ablehnen kann. Aber die Schule rief langsam. Es war schon an der Zeit, meine Reise an die deutsche Universität zu planen. So sehr habe ich mich bemüht und jetzt, wenn alles so nah war. Nur deshalb sollte ich meinen lukrativen, bereits bezahlten Urlaub vergessen ... Nein, das muss auch anders gehen, habe ich gedacht. Stimmt. Alles hat per Internet geklappt, auch die Leute können so nett sein, wenn sie helfen möchten. Ich habe nur dem Gott gedankt, dass er mich ja lieb hat. Wenn ihr wissen möchtet, wie das

Leben an einer ausländischen Universität ist, müsst ihr es selbst ausprobieren, weil das sehr subjektiv ist. Für mich ist diese Erfahrung von großer Bedeutung und stellt einen wichtigen Punkt in meinem Leben dar. Und wenn jemand im Ausland studieren will, dann empfehle ich ihm, dass er dafür kämpft. Auch wenn es nicht immer einfach ist, die Erfahrung ist die Mühe wert. Denn dann kann man sehen, wie das ganze Leben funktioniert. Das ist eine weitere Erfahrung, sich selbst kennen zu lernen. Ohne Mamas Rock. In den letzten Monaten war ich sehr wenig zu Hause und meine Familie und Freunde kennen mich fast mehr per Internet wie persönlich, aber trotzdem können wir uns immer sehr gut unterhalten. Momentan sitze ich in einer großen modernen Bibliothek. Um mich herum sind fleißige Studenten, die eine Menge an Literatur aus verschiedenen Fächern vor sich haben und ich kann immer noch nicht glauben, dass mein Traum sich erfüllt hat. Nie hätte ich gesagt, dass alles geht, wenn man will. Aber jetzt weiß ich, dass dies nicht mein Erfolg ist, sondern das Erfolg meiner toleranten Familie und meines Freundes, meiner geduldrigen LehrerInnen, Professoren und anderer Leute, die mir sehr geholfen haben. Euch allen gehört mein großer Dank. Danke schön!

TEXT, FOTO: Marcela Jankovičová
STYLING: Prof. Dr. Jana Vecerová

Wojtyla, ako to, že žiješ?

Puding s odpusteniasilnou polevou
Vari: Ján Pavol II, pápež

TEXT: Martin Ližičiar
FOTO: olganza.com, backmirror.blogspot.com, gigapault.cz

Puding vyrástol a skvalitnil svoju výrobu (Prísne tajný recept je stále u šéfkuchára a v oddelení s náboženskou literatúrou). Tento rok vás opäť pozývame do našej kuchyne. Našu pozvánku prijali renomovaní kuchári z oddelenia životných špecialít. Pozývame vás medzi ľudí, ktorí vedia, ako chutí život, kedy je potrebné prisliť ho, kedy je treba použiť cukor... Ak sa na niečo nedarí zohnať recept vedľa, ako kontaktovať hlavného šéfkuchára. Poniektorí už varia v jeho prevádzke. Ponúkame Vám len jeden príbeh z ich života. Jeden pohľad, ktorý dodáva tomu ich pudingu správnu, originálnu a jedinečnú chuť.

Knihu o ňom a jeho recepte som našiel zaprášenú v knižnici na povale. Nebola stará, ale mohla tam ležať už dlho. Príbeh o mužovi, Poliakovi v bielom (učili nás, že biela je farbou nevinnosti). Tým mužom bol Karol Wojtyla, poľský rodák a pápež. Hneď svätý, ako kričal dav po jeho smrti a na jeho pohrebe. Knihu napísal človek, ktorý strávil desiatky rokov po jeho boku, kardinál Stanisław Dziwisz. V tej knihe bol jeden príbeh.

Príbeh o útoku na nevinnosť. Príbeh Aliho Agcu, ktorý sa pokúsil zabiť ho. Prišiel, aby zabil pápeža. Pápež počas audiencie konajúcej sa v poobedňajších hodinách, lebo bolo teplo a bol máj, vrátil

do rúk otca vysmiate dievčatko, jeho dcéru. Z davu sa zdvihla ruka a strieľala. Strieľala, aby zabila. Ďalšie údaje už nie sú dôležité. Vieme, ako by mal príbeh pokračovať. Agcu by zavreli, pápež by sa posadil do kresla žalobcu a požadoval by najprísnejší trest. Toto je naša predstava. To, čo pápež urobil, bolo symbolom lásky. Rozhodol sa odpustiť. Nelogické. Pre nás možno nepredstaviteľné. A aby mu to Agca zneprijemnil, strieľal potom ešte niekoľkokrát. Na srdce Karola Wojtylu. Nie guľkou, zranenia však boleli rovnako.

Pápež bol po atentáte najprv rozhodnutý napísať Agcovi list. No zväzil jeho stav.

Prvá rana. Žiadne stopy po ľútosti. Bezcitný vrah, ktorým ani nepohlo pápežovo utrpenie. List by otvoril, prečítal... a pravdepodobne vyhodil. Nemal by ani len záujem prečítať ho, nebol ani pripravený prijať toto gesto lásky.

Druhá rana. Pápež sa rozhodol ísť priamo za ním do väzenia. Ako brat za bratom. Kardinál Dziwisz spomína, že prvá otázka atentátnika bola: Ako to, že ty žiješ? Bol to cvičený zabijak a jeho ruka sa nemohla mýliť. Jediné, čo mu vráťalo v hlave, bola otázka, prečo sa mu ho nepodarilo zabiť. Wojtyla neskôr sám povedal: Jedna ruka vystrelila, druhá riadila guľku. Prvou rukou myslel svojho atentátnika. Druhou tú, ktorej zasvätil svoj život – nebeskú matku, Máriu.

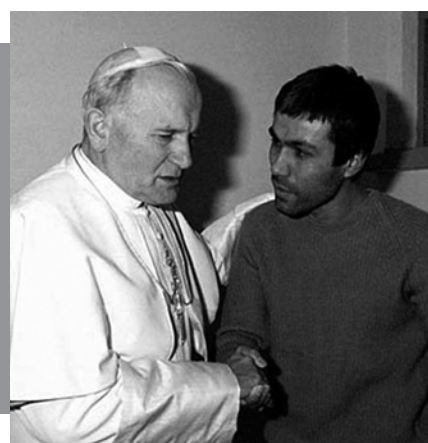
Tretia rana. Agca chce zrejme z popularity svojho činu ťažiť. Ponúkol sa Hollywoodu za finančnú odmenu ako hlavná postava do filmu o pápežovi. Zabíjať by mal teda znova. Pred kamerami.

Gesto odpustenia

Odpúšťať a odpúšťať je mnohokrát (častokrát je nespisovné, nie je ani v slovníku) rozdiel. Chystáme sa odpúšťať, aby sa všetko vyriešilo. Aby sme mali pokoj a aby sa všetko vrátilo do starých kolají. Nejakú vopred čakáme, že odpustíme a bude znova pokoj. Človek, ktorý nám ubližoval, bude už dobrý a my si vlastne svoje odpustenie podmieňujeme jeho skrotením. Ale čo ak nám náš nepriateľ neprestane i naďalej robiť zle? Je vtedy jednoduchšie ponádavať si a vytiahnuť vojnovú sekeru?

Kto sa pokúsi byť voči druhým láskavý a priateľský, urobí prvý, najdôležitejší krok. Kto v tomto tempe vydrží, vyhral. Niekedy môže byť aj odpustenie sebecké. Hľadáme v ňom vlastný prospech, nie zmazanie chýb toho druhého. Nemá byť odpustenie zabudnutím? A ten kto zabúda, dovoľuje aby mu bolo ublížene znova. Rovnako. Možno i viac.

Odpusť mi, Pane, že neviem odpúšťať.

Bý(va)t' či nebý(va)t'?

Tretiaci a piataci, ktorí nemajú vyučovanie v letnom semestri, protestujú proti povinnosti platiť si ubytovanie na internáte za celý akademický rok.

Od nového školského roka Ubytovacie a stravovacie zariadenie (USZ) zaviedlo nový systém. Zmluva sa podpisuje na začiatku roka, s dátumom platnosti do 30. júna. Odísť z internátu počas roka sa dá len v prípade, že za seba nájdete náhradu. Vlna nespokojnosti sa prehnila najmä v radoch tretiačov a piatačov, ktorí majú vyučovanie iba v zimnom semestri. Nechápajú, prečo by mali v letnom semestri platiť.

Situáciu objasňuje riaditeľ USZ Lubomír Kostroš: „Postupujeme podľa Občianskeho zákonníka, ktorý hovorí, že ubytovanie môže skončiť aj predčasne, pokiaľ ubytovateľ mohol ujsme zabrániť. Ak sú na izbe ubytované tri dievčatá a jedno odíde napríklad vo februári, my už nevieme to lôžko zaplniť.“ Ujmou pre ubytovateľa je suma za čas, kedy bolo lôžko neobsadené. Podľa slov riaditeľa nie je problém nájsť záujemcov o voľné lôžko. To sa však netýka izieb, ktoré sú „polozaplnené“. „V meste robí veľa stavebných firiem a ich pracovníci potrebujú ubytovanie, nemôžeme ich dať na izbu k dievčatám, to je priťahnuté za vlasy.“

Vyrieši to privát?

Na začiatku akademického roka si preto treba premyslieť ako dlho chcete v Ružomberku bývať. Ak sa nechystáte zostať celý rok, ubytovanie je lacnejšie na priváte. Hovorca KU, Vladimír Buzna tvrdí: „Študenti vyšších ročníkov sú už v meste zorientovaní, preto im iste nerobí problém ubytovať sa aj privátne, nie sú nevyhnutne odkázaní na ubytovacie kapacity Univerzity.“ Hoci je to pravda a mnohí študenti možnosť ubytovania na privátoch aj využívajú, problém môže nastať pri podpisovaní zmluvy s majiteľmi bytov len na obdobie zimného semestra.

Iný kraj, iný mrav

Študentské domovy (ŠD) na Slovensku nefungujú rovnako. Líšia sa v systémoch platieb, ale aj v dĺžke doby viazanosti. Niektoré ŠD zmluvy nevyžadujú.

Príkladom je Univerzita Mateja Bela. Tu študenti s internátmi zmluvu nepodpisujú. „Sú povinní ubrať časť, ktorá im vyplýva z toho, akú izbu majú. Ubytovanie zaniká po vypršaní doby, za ktorú majú zaplatené“, uvádza zdroj zo študentskej rady. Ďalej dodáva: „Prvá platba sa platí za obdobie od polovice septembra do decembra. Ďalšia šekom v januári, podľa toho, či bývate do mája alebo júna. V prípade, že študent internát opustí a má zaplatené, je mu vrátená alikvotná časť.“ Podobne fungujú ŠD Ekonomickej univerzity. Platí sa pri ubytovaní, teda za zimný semester. „Druhýkrát platíme v januári. Táto platba zahŕňa letný semester. Kto nezaplatí, ubytok mu zaniká“, vysvetľuje študentka Iveta. Na internáte Nová Doba Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre je to inak. „Platíme priebežne, teda keď chce niekto odísť, musí mať všetko vyrovnané“, vraví Viktor, ktorý tu býva.

Porovnať neporovnateľné

Riaditeľ USZ Kostroš upozorňuje, že staršie univerzity majú vybudovanú sieť internátov, preto sa veci nedajú jednoznačne porovnať. „Na C bloku je 68 lôžok, musíme tam držať vrátnicu, čiže mzdové náklady na 68 lôžok sú také isté ako v Banskej Bystrici na 500 lôžok.“

Na druhej strane ale prax s „celoročnými“ zmluvami zavedenú tohto roku na KU nemožno postaviť na úroveň univerzít, kde je riadne vyučovanie obidva semestre vo všetkých ročníkoch.

Kompromisy v novom zmluvnom systéme podľa slov riaditeľa ŠUZ KU nie sú na programe. Neprejdú ani špekulácie niektorých tretiačov a piatačov o poškodení majetku internátu, od ktorého si sľubovali náhle rozviazanie zmluvy. Kostroš označil toto (podľa nás dosť nápadité :) riešenie za detinské.

Vivat dobré správy

Podľa nemenovaného zdroja to už značná časť jedincov vzdala a hovie si v hibernákulu. Tekvice sú dokonale vystajlované. V troposfére sa hemžia šarkany. Občas aj ich infantilní nadšenci. Rodičia detí sú vďační za to, že bodné rany v dôsledku neopatrných manipulácií s gaštanmi nie sú hlboké. Že sviečky na cintorínoch sú nekalitné a zhasnú skôr, než ich diéta stihne „samovoľne“ vzbĺknuť. Počas prechádzky nám pod nohami šuchoce opadané lístie. A potkujeme sa o dobre maskované korene stromov. V horšom prípade o voľne pohlodené psie exkrementy. Vzduch vonia jeseňou. Rozkladajúcimi sa a hnijúcimi letnými láskami.

Vcelku postačujúca dávka gýču, pokusov o romantickú scénériu a slovných odpadkov. Prejdime k podstatnejším veciam. Mediálna jazvečica s najsmutnejším pohľadom na svete už porodila. Veď viete ktorá, tá čiernobiela... Životný príbeh mamky jazvečice bol v hlavných správach. Odvtedy koketujem s myšlienkou, že si nejaké adoptujem. Ináč, havaroval ďalší slovenský autobus, dvaja mŕtvi. Ale späť k veciam, ktoré hýbu svetom. Slona Si-kuanga zbavili závislosti od heroínu. Mám pocit, že sa všetko mení k lepšiemu....

Ako vidíte, stačí zopár dobrých správ v kombinácii s emocionálnymi dekoráciami a realita je hneď krajšia. Čo tak zrealizovať aj na Slovensku pokus o uzákonenie kvóty pozitívnych správ v médiách? V Rumunsku mu síce Ústavný súd dal červenú. Ale premietnime si to do slovenských pomerov. To, že je niečo protiústavné, ešte neznamená, že nemôže byť právoplatné. Mimochodom, v oblasti ľudských práv je to opäť o niečo lepšie. Egypťskí väzni si už môžu objednávať jedlo z reštaurácií. Radujme sa, veselme sa...

Anka Tkáčová

ilustračné foto

M. Jung

Malý princ v nás

Mathias Jung uvažuje o strachu či úzkosti, bez nichž není lidského růstu. Věnuje se jednotlivým tématům Malého prince a nabízí je čtenáři jako možnost k setkání s tématy jeho vlastního vnitřního světa. Svá zamyšlení doprovází citacemi z ostatních Saint-Exupéryho knih či jiných literárních děl.

váz., 112 s., 213 Sk, 7,07 €

M. Assayas

Bono o Bonovi

Ze svých životních postojů se v rozhovoru vyznává frontman skupiny U2 a odpovídá na otázky o soukromí, o úspěších i propadacích skupiny U2, o filozofii, náboženství, ale i o lásce a naději.

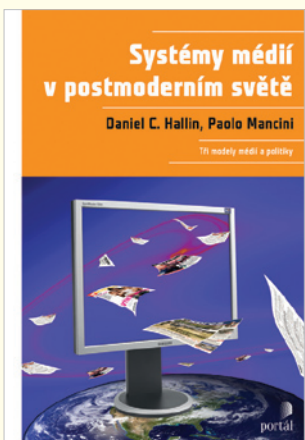
váz., 320 s., 499 Sk, 16,56 €

D. C. Hallin, P. Mancini

Systémy médií v postmoderním světě

Autoři rozlišují tři typy mediálních systémů a srovnávají jejich fungování ve třech geograficky a politicky spřízněných oblastech. Nahlíží do příčin rozdílnosti v jejich přístupu k politice, komercializaci, k jejich roli vzhledem k veřejnému mínění aj.

váz., 368 s., 769 Sk, 25,53 €

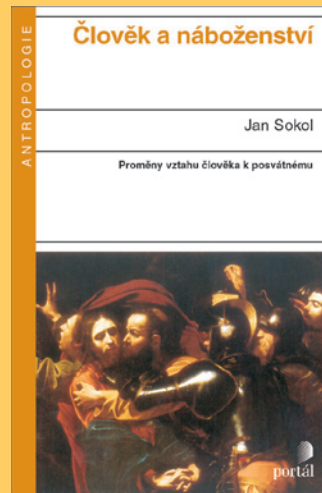

J. Sokol

Člověk a náboženství

Kniha reflektuje postavení fenoménu „náboženství“ z filozofického a religionistického hlediska. Zamýšlí se nad postupným vývojem vztahu člověka k božství ve starověku, středověku, novověku i postmoderně. Autor mapuje antropologické konstanty tohoto vztahu, vyjádřené v umění i v rituálních projevech.

brož., 248 s., 429 Sk, 14,24 €

L. Lokšová, J. Lokša

Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole

Přehled teoretických základů, originální metodika pro nácvik relaxace u dětí, diagnostické metodiky i jednoduché nástroje k měření koncentrace pozornosti, a bohatý repertoár tvořivých cvičení a her pro rozvoj soustředění, motivace a tvořivosti žáků.

brož., 208 s., 285 Sk, 9,46 €

E. Čílková, P. Šchönerová

Náměty pro multikulturní výchovu

Kniha poskytuje formou pestrých aktivit dětem od 5 do 11 let informace o jiných státech, národech, dospělých i dětech, kteří z různých důvodů žijí s námi. Děti srovnávají různé kultury a jejich estetické i duchovní hodnoty. Kniha se zaměřuje také na rozvíjení spolupráce a komunikace.

brož., 168 s., 345 Sk, 11,45 €

Katalóg zašleme zdarma   Zľava 10 % pre študentov

Portál Slovakia: kontakt pre jednotlivcov a organizácie, PaedDr. Nadežda Čabiňáková, Školská 36, 968 01 Nová Baňa, objednávky písomne i telefonicky, tel./fax: 00421 45 6856 587, mobil: 00421 910 995 655, e-mail: portalslovakia@stonline.sk. Poštovné 75 Sk.

www.portalslovakia.sk